

Hodnocení a návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko

Bc. Klára Kosečková

Diplomová práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Klára Kosečková**
Osobní číslo: **M15600**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Hodnocení a návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Podejte vysvětlení základních pojmů, východisek a přístupů k ekologickému zemědělství ve vztahu k rozvoji venkova.
- Popište vývoj, právní úpravu a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v EU a ČR.

II. Praktická část

- Předložte základní fyzickogeografickou a sociálněekonomickou charakteristiku mikroregionu Bojkovsko.
- Vyhodnoťte rozvoj ekologického zemědělství, vývoj a strukturu jeho veřejné podpory v mikroregionu Bojkovsko.
- Navrhněte projekt rozvoje ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko a podrobně jej časově, finanční a rizikové analýze.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- MCCMAHON, Joseph A. and Michael N. CARDWELL.** Research Handbook on EU Agriculture Law. 1st edition. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2015, 608 s. ISBN 978-1-78195-461-4.
- PANDA, H.** Handbook on Organic Farming and Processing. 1st edition. Delhi: Asia Pacific Business Press, 2013, 400 s. ISBN 978-81-7833-154-6.
- PANDA, H.** Integrated Organic Farming Handbook. 1st edition. Delhi: Asia Pacific Business Press, 2013, 472 s. ISBN 978-81-7833-152-2.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana.** Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
- WISWALL, Richard.** The Organic Farmer's Business Handbook. A Complete Guide to Managing Finances, Crops, and Staff and Making a Profit. 1st edition. Vermont: Chelsea Green Publishing, 2009, 224 s. ISBN 978-1-60358-142-4.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **15. prosince 2016**
Termín odevzdání diplomové práce: **18. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA ~~BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE~~

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/~~bakalářské~~ práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/~~bakalářská~~ práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/~~bakalářské~~ práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mezi diplomovou/~~bakalářskou~~ práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou/~~bakalářskou~~ práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/~~bakalářské~~ práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/~~bakalářské~~ práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/~~bakalářské~~ práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/~~bakalářské~~ práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/~~bakalářské~~ práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně M.4.2019

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Ekologické zemědělství představuje způsob, jak zlepšovat kvalitu životního prostředí, rozvíjet venkovské oblasti a bojovat tak proti vyliďňování venkova. Cílem této práce je zhodnocení ekologického zemědělství v Bojkovském mikroregionu a následně předložení konkrétního návrhu na rozvoj ekologického zemědělství v oblasti. V praktické části práce je provedena fyzickogeografická a sociálněekonomická analýza mikroregionu Bojkovsko a analýza vývoje a struktury veřejné podpory v dané oblasti. Mikroregion Bojkovsko se skládá z celkem 14 obcí a na jeho území se nachází 39 ekologických zemědělců s platným certifikátem. Pro Moštárnu Hostětín s.r.o. byl navržen projekt na rozšíření výroby o lisování olejů za studena, který byl podroben časové, finanční a rizikové analýze. Použití této stále ještě neotřelé technologie zvýší tržní obraty a přiláká nové zákazníky.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, mikroregion Bojkovsko, rozvoj, projekt

ABSTRACT

Organic farming is a way how to improve the quality of the environment, develop rural areas and combat rural depopulation. The aim of the thesis is to evaluate organic farming in the Bojkovice microregion and then submit a concrete proposal for the development of organic farming in the area. In the practical part is make a physical geographic and socio-economic analysis of the Bojkovice microregion and analysis of the development and structure of state aid in the area. Bojkovice microregion comprises a total of 14 municipalities and on its territory there are 39 organic farmers with a valid certificate. For Hostětín Cider House s.r.o. was designed a project for expand production of oil pressing cold, which was subjected to time, financial and risk analysis. The use of this still novel technology increase market turnover and attract new customers.

Keywords: organic farming, Bojkovice microregion, development, project

Poděkování patří zejména vedoucímu mé diplomové práce panu RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D. za jeho rady a doporučení, které mi během psaní diplomové práce poskytl. Rovněž bych chtěla poděkovat Moštárně Hostětín s.r.o., že mi umožnili pro ně zpracovat projekt. Další poděkování patří mé rodině za jejich podporu během psaní diplomové práce i celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY PRÁCE	10
1.1 CÍLE PRÁCE	10
1.2 METODY PRÁCE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
2 ZÁKLADNÍ POJMY, VÝCHODISKA A PŘÍSTUPY K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ VE VZTAHU K ROZVOJI VENKOVA	13
2.1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13
2.2 EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	14
2.2.1 Cíle ekologického zemědělství	15
2.2.2 Porovnání ekologického a konvenčního zemědělství	16
2.3 PRINCIPY A VÝCHODISKA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.....	17
2.4 PŘÍSTUPY K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ V SOUVISLOSTI S ROZVOJEM VENKOVA	20
2.4.1 Příklady dobré praxe	21
3 VÝVOJ, PRÁVNÍ ÚPRAVA A SYSTÉM VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU A ČR	23
3.1 POČÁTKY A VÝVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.....	23
3.1.1 Ekologické zemědělství v Evropě a EU	23
3.1.2 Ekologické zemědělství v ČR	26
3.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA A SYSTÉM VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	30
3.2.1 Právní úprava a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v EU	30
3.2.2 Právní úprava a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v ČR	31
Kontrola ekologického zemědělství v České republice	33
Registrace k ekologickému zemědělství.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 ZÁKLADNÍ FYZIKOGEOGRAFICKÁ A SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU BOJKOVSKO	39
4.1 FYZIKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU BOJKOVSKO.....	39
4.1.1 Poloha a rozloha mikroregionu Bojkovsko.....	39
4.1.2 Povrch, vodstvo a podnebí mikroregionu Bojkovsko	40
4.2 SOCIÁLNĚEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU BOJKOVSKO.....	41
4.2.1 Obce, obyvatelstvo a věková struktura mikroregionu Bojkovsko	41
4.2.2 Hospodářství a trh práce mikroregionu Bojkovsko	50
5 VYHODNOCENÍ ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ, VÝVOJE A STRUKTURY JEHO VEŘEJNÉ PODPORY V MIKROREGIONU BOJKOVSKO	57

5.1	ROZVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO	57
5.2	PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE	58
5.3	CENTRUM VERONICA HOSTĚTÍN	60
5.3.1	Modelové projekty udržitelného rozvoje	61
5.4	VÝVOJ A STRUKTURA VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO	64
6	NÁVRH PROJEKTU ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO	65
6.1	REALIZACE PROJEKTU ROZŠÍŘENÍ VÝROBY O LISOVÁNÍ OLEJŮ ZA STUDENA Z OSTROPESTRČE	65
6.1.1	Popis projektu.....	66
6.2	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU.....	67
6.2.1	Činnosti projektu a jejich doba trvání	67
6.2.2	Grafické znázornění projektu pomocí síťového grafu	70
6.3	FINANČNÍ ANALÝZA PROJEKTU.....	71
6.4	RIZIKOVÁ ANALÝZA NÁVRHU.....	71
6.5	ZHODNOCENÍ NÁVRHU	74
	ZÁVĚR	76
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	77
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	85
	SEZNAM OBRÁZKŮ	87
	SEZNAM TABULEK.....	88
	SEZNAM GRAFŮ	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

Lidstvo si již několik posledních let uvědomuje, jak je pro život důležitá kvalita životního prostředí, v němž žijeme. Nejen z tohoto důvodu se lidé začínají čím dál více zajímat o ekologické zemědělství. To představuje způsob hospodaření, které zakazuje používání syntetických pesticidů a hnojiv a dbá tak na všechny složky životního prostředí. Cílem tohoto hospodaření je produkovat zdravé potraviny vysoké kvality, vytvářet přirozené podmínky pro hospodářská zvířata a zejména plní důležitou funkci z hlediska zachování kulturního rázu krajiny a osídlení venkova. S tím souvisí rovněž rozvoj venkovských oblastí, kdy ekologické hospodaření přináší nová pracovní místa a umožňuje tak řadě lidí ekonomický a sociální rozvoj a především uspokojení z práce. S tvorbou nových pracovních příležitostí je spojen také další přínos ekologického zemědělství a to rozvoj agroturistiky na ekologických farmách.

Důležitost ekologického zemědělství vnímá rovněž Evropská unie a dává tomuto hospodaření stále větší podpory, díky čemuž roste také počet ekologických zemědělců.

Teoretická část práce se zabývá ekologickým zemědělstvím v souvislosti s rozvojem venkovských oblastí, popisuje cíle a principy ekologického zemědělství. Znázorňuje rovněž porovnání ekologického a konvenčního zemědělství a popisuje příklady dobré praxe. Další kapitola teoretické části podává vývoj ekologického zemědělství v Evropě, Evropské unii i České republice. Zde znázorňuje rovněž počet ekofare a podíl krajů na celkové výměře. Další kapitola se již věnuje právní úpravě, kontrole a zejména popisuje dotace a podporu ekologického zemědělství.

Praktická část je pouze okrajově zaměřena na fyzickogeografickou charakteristiku, důraz je však kladen hlavně na socioekonomickou charakteristiku mikroregionu Bojkovsko. Zde se analyzuje vývoj obyvatelstva, obcí, hospodářství a nezaměstnanosti. V další části je vyhodnocen rozvoj ekologického zemědělství v mikroregionu a struktura veřejné podpory. Vzhledem k tomu, že se na území mikroregionu nacházejí zejména malé obce, zemědělství tak pro ně představuje velký potenciál pro rozvoj venkovského prostoru. Tento potenciál je však na druhou stranu omezen, protože se mikroregion nachází v chráněném území CHKO Bílé Karpaty, které dává značně omezené možnosti pro rozvoj a také pro zacházení se zemědělskou půdou. Součástí praktické části je zpracován projekt, jehož účelem je podpořit aktivity v mikroregionu.

CÍLE A METODY PRÁCE

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem předkládané diplomové práce je vytvoření návrhu projektu rozvoje ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko a jeho analýza z hlediska projektově orientovaných ukazatelů: času, financí a rizik.

První dílčí cíl teoretické části zahrnuje pochopení ekologického zemědělství ve vztahu k rozvoji venkova a to na základě představení základních pojmů, východisek a přístupů ekologického zemědělství.

Druhý dílčí cíl představuje vývoj ekologického zemědělství, jeho právní úpravu a systém veřejné podpory v Evropské unii a České republice.

Třetí dílčí cíl se týká již praktické části diplomové práce, kde byla provedena analýza ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko. V této analýze je kladen důraz na charakteristiku obcí, obyvatelstva, hospodářství a trh práce. Stručně je představena rovněž fyzickogeografická charakteristika mikroregionu.

Poslední dílčí cíl je zaměřen na analýzu ekologických zemědělců v mikroregionu Bojkovsko, s důrazem na financování.

Výstupy z analýzy a spolupráce s Moštárnou Hostětín s.r.o. slouží v návrhové části práce k vytvoření projektu na rozvoj ekologického zemědělství.

1.2 Metody práce

Pro zpracování diplomové práce jsou využity následující metody:

Literární rešerše

Ta zahrnuje prostudování současné literatury daného tématu a slouží zejména pro teoretickou část diplomové práce.

Analýza

Slouží k rozboru dané problematiky a k následnému shrnutí výsledků. Analýza je využita v praktické části práce.

Časová analýza

Časová analýza projektu je provedena formou síťové analýzy, která je založena na metodě kritické cesty. Tato metoda slouží k plánování, řízení a kontrole na sobě navazujících činností projektu. Prostřednictvím síťové analýzy lze zjistit minimální čas, v němž je možné projekt zdárně dokončit a detekuje rovněž kritické činnosti, na nichž závisí délka projektu. Metoda CPM (Critical Path Method) se využívá pro zobrazení časové náročnosti projektu, termínů zahájení a ukončení projektu a k jejich posloupnosti. (MANAGEMENTMANIA, ©2011-2016)

Pro účely diplomové práce je využit program winQSB, nicméně dají se na to použít i jiné programy, např. softwarový program QM for Windows.

Finanční analýza

Pro účely finanční analýzy je proveden návrh rozpočtu projektu.

Riziková analýza projektu

Analýza rizik nebo jinými slovy riziková analýza, slouží k zaznamenání a uvědomění si rizik spojených s projektem. Po uvědomění si rizik následuje řízení rizik, kde dochází ke zvolení způsobu, kterým eliminujeme vzniklá rizika a díky čemuž se omezí pravděpodobnost jejich vzniku a dopadu. Pro účely diplomové práce je zvolena škála pravděpodobnosti vzniku a dopadu od 1 do 3. (Svozilová, 2016, s. 314)

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 ZÁKLADNÍ POJMY, VÝCHODISKA A PŘÍSTUPY K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ VE VZTAHU K ROZVOJI VENKOVA

2.1 Charakteristika základních pojmů

Ekologické zemědělství (EZ) je zemědělský systém, který postrádá biologické vstupy. V tomto systému jsou tak podzemní zdroje vody a biologický potenciál půdy konzervovány a chráněny vůči degradaci či vyčerpání. (NPCS Board of Consultants & Engineers, 2008, s. 18)

Panda (2013b, s. 9) tuto charakteristiku rozšiřuje a uvádí, že systémy ekologického zemědělství musí být prováděny takovým způsobem, který zajistí, aby ztráty způsobené škůdci, plevely a chorobami byly minimalizovány. Je tak kladen důraz na využití odrůd, které jsou dobře přizpůsobeny životnímu prostředí, na úrodnou půdu s vysoce biologickou aktivitou, zelené hnojení apod.

Opakem ekologického zemědělství je **konvenční zemědělství** a podle Dlouhého a Urbana (2011, s. 2) je to zemědělství využívající pesticidy a průmyslová hnojiva bez ohledu na životní prostředí.

Ekologickým způsobem hospodaří tzv. **ekofarmy**, což jsou zemědělské podniky, které nepoužívají žádné chemické prostředky a hospodaří pouze s pomocí přírodních produktů. Etickým způsobem zajišťují chov zvířat a poskytují jim přirozené podmínky, které jsou nezbytné pro jejich růst a vývoj. Zemědělský podnikatel není oprávněn provozovat ekologické zemědělství na všech pozemcích, zařízeních či stavbách, které vlastní a užívá, je však nucen vyčlenit a jednoznačně určit základní výrobní prostředky. Od konvenčních pozemků tak musí být jednoznačně odděleny pozemky, hospodářské budovy, zemědělská mechanizace, hospodářská zvířata a účetnictví, které slouží EZ. (Ekoživot.cz, ©2010 – 2017; Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Pitřha a Poledne (2009, s. 48) uvádějí, že **bioprodukt** představují produkty, jako jsou obilovina, ovoce, zelenina, vejce či živá výroba, které jsou vyprodukovány na ekofarmě. Z těchto bioproduktů se posléze vyrábějí **biopotraviny**, např. chléb apod. Ty podléhají zvláštním legislativním předpisům a musí obsahovat příslušné logo. Veber (2007, s. 61) dodává, že při jejich výrobě se nepoužívají syntetická barviva ani ochucovadla či jiné syntetické konzervační látky. V České republice jsou tyto

biopotraviny označeny značkou BIO, kterou certifikuje a její užívání kontroluje společnost KEZ, o.p.s. (Kontrola ekologického zemědělství) a jejím odpovědným garantem je Ministerstvo zemědělství.

2.2 Ekologické zemědělství

Dvorský a Urban (2014, s. 9) definují ekologické zemědělství jako přesně vymezený postup zemědělského hospodaření, které dbá na životní prostředí a určuje omezení a zákazy používání takových látek a postupů, díky kterým by docházelo k zatěžování, znečišťování či zamořování životního prostředí. Vyznačuje se rovněž šetrným chovem hospodářských zvířat a šetrnou výrobou potravin bez užití chemicko-syntetických látek.

Většina lidí, kteří se rozhodnou pro ekologické zemědělství, mají velmi silný vztah k přírodě, k zemi jako takové a baví je pěstování jídla, to vše s láskou, která je nezbytná, aby to člověk vydržel léta při stále rostoucí tvrdé práci. (Wiswall, 2009, s. 1)

Panda (2013b, s. 6) ve své knize uvádí, že: „systém ekologického zemědělství je založen na dynamické spolupráci půdy, rostlin, zvířat, lidí, ekosystému a životního prostředí.“ Tento systém se tak snaží o posílení přirozených životních cyklů, než aby potlačoval přírodu.

Ekologické zemědělství má řadu přínosů:

- Produkuje zdravé, kvalitní a výživné potraviny
  - Podporuje a zajišťuje dlouhodobé biologické cykly u mikroorganismů, rostlin a zvířat
  - Podporuje dlouhodobou úrodnost půdy
  - Napomáhá ochraně půdy
  - Zachovává genetickou rozmanitost
  - Minimalizuje všechny formy znečištění
  - Zachovává a zajišťuje dlouholeté tradice a domorodé znalosti v oblasti zemědělství, semen a odrůd
  - Uvažuje o sociálním a ekologickém dopadu zemědělských systémů.
- (Panda, 201a, s. 6)

Díky komplexnímu přístupu tak ekologické zemědělství přispívá k řešení spousty dnešních problémů, kterými jsou: snižující se kvalita půdy (snížení úrodnosti, eroze, utužení), nízké zadržování vody v krajině (extrémy – povodně, dlouhodobé sucha), zhoršená kvalita vod (splach živin z půdy, zanášení vodních nádrží ornicemi, znečišťování podzemních vod dusičnany a pesticidy), pokles druhové rozmanitosti, zhoršená kvalita ovzduší či riziko změny klimatu. (Ministerstvo zemědělství, 2014a, s. 6)

Nakonec McMahon a Cardwell (2015, s. 304) tvrdí, že pro většinu světa představuje organické hospodaření způsob života, který nedovoluje přístup k chemickým vstupům, avšak pro nějaké země je toto hospodaření podnikatelskou odezvou na exportní příležitosti a způsob, jak zvýšit hodnotu produkce.

2.2.1 Cíle ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je určitý model hospodaření, který představuje několik funkcí, s čímž souvisí i odpovídající cíle, jimiž jsou například:

- Využívat co nejvíce uzavřených koloběhů látek a udržovat a zlepšovat tak úrodnost půdy
- Neznečišťovat životní prostředí kvůli zemědělským činnostem
- Snaha o odstranění používání neobnovitelných surovin a fosilní energie, uchovat přírodní ekosystémy, chránit rozmanitost přírody
- Nepoužívat rychle rozpustná průmyslová hnojiva a chemicko-syntetické pesticidy
- Vytvořit optimální podmínky hospodářským zvířatům, které odpovídají jejich fyziologickým a etologickým potřebám, lidským a etickým zásadám
- Produkovat kvalitní (bio)potraviny a krmiva s vysokou nutriční hodnotou a v dostatečném množství
- Podporovat environmentální služby
- Bojovat proti změnám v klimatu
- Povzbuzovat ekonomické iniciativy (podporovat venkovský cestovní ruch a poskytování místní občanské vybavenosti) a sjednocovat příspěvky v zemědělství
- Podporovat rozvoj venkovských ekonomik k dosažení udržitelné rovnováhy mezi městskými a venkovskými oblastmi

- Vytvářet pracovní příležitosti a udržet tak osídlení venkova a tradiční ráz kulturní zemědělské krajiny
- Ekologické zemědělství by mělo využívat obnovitelných zdrojů z místně organizovaných zemědělských systémů (Jack, 2016, s. 91; Dvorský a Urban, 2014, s. 10 a Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 20)

2.2.2 Porovnání ekologického a konvenčního zemědělství

Podrobné srovnání ekologického a konvenčního zemědělství je znázorněno v tabulce níže.

Tabulka 1: Srovnání ekologického a konvenčního zemědělství (Ministerstvo životního prostředí, ©2017 a Panda, 2013a, s. 3)

Ekologické zemědělství	Konvenční zemědělství
Snaha o hospodaření v souladu s přírodou	Orientace na ekonomický výnos (bez ohledu na přírodu a krajinu)
Podpora druhové rozmanitosti v přírodě	Používání chemie a geneticky modifikovaných produktů
Péče o půdu a její udržitelnost	Půda plní pouze význam prostředku výroby
Vyloučení geneticky modifikovaných látek	Oddělování rostlinné a živočišné produkce
Používání pouze přírodních hnojiv	Velká míra použití průmyslových hnojiv, péče o rostliny s využitím chemie
Střídání druhů rostlin	Monokultury
Péče o rostliny bez použití chemie - smíšené kultury, použití přirozených nepřátel škůdců, apod.	Opětovná produkce výnosnějších kultur
Stádové ustájení, podestýlka zvířat, venkovní výběhy	Ustájení bez kontaktu s dalšími zvířaty, chov v klecích, roštové ustájení
Krmení zvířat z vlastní výroby	Používání průmyslových krmiv
Minimalizace zásahů na zvířatech (zkracování zobáků, kupírování, apod.)	Užívání růstových stimulantů, hormonálních látek a preventivních léčiv

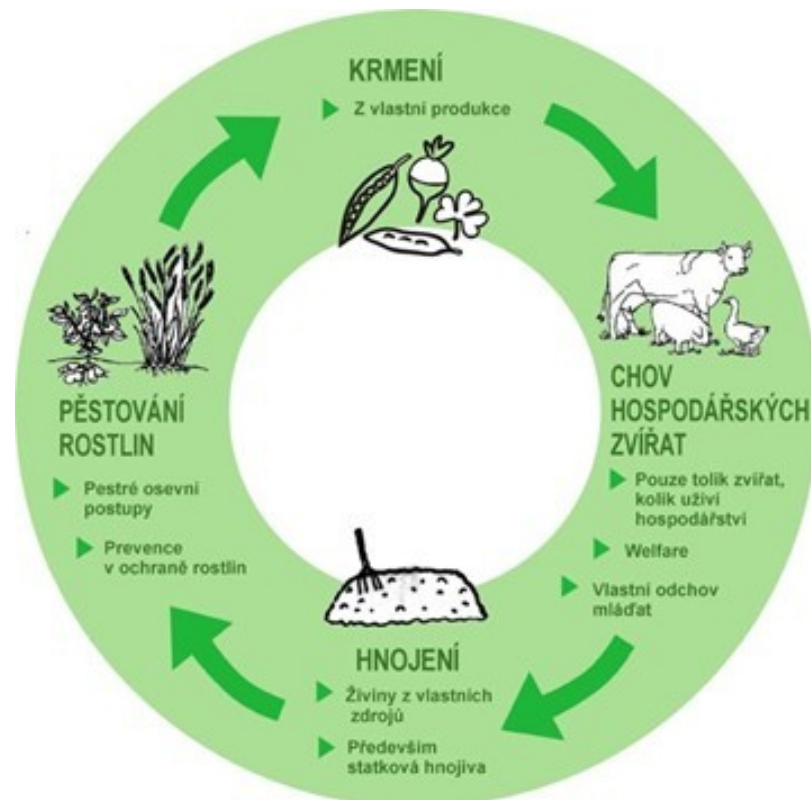
Urban, Šarapatka a kol. (2003, s. 18) ve své knize shrnuli 6 základních předností oproti konvenčnímu zemědělství. Tyto přednosti jsou v mnohém společné se srovnáním uvedeným v tabulce výše, avšak navíc zde uvádějí rovněž péči a ochranu přírodních zdrojů, šetrné využívání přírodních zdrojů a rovnoměrná bilance živin a výrobu bioproduktů.

O tom, že se tato dvě zemědělství liší v mnoha aspektech, ví své i autorky Hajšlová a Schulzová (2006, s. 5), které se na tuto problematiku zaměřili ve své studii. Zmiňují zde, že produkty z ekologického zemědělství mají oproti konvenčnímu zemědělství vyšší obsah živin, zvyšují zdraví konzumentů a je u nich kladen velký důraz na kvalitu.

2.3 Principy a východiska ekologického zemědělství

Podle Urbana, Šarapatky a kol. (2003, s. 12) začalo tradiční zemědělství upadat na počátku 20. století, kdy se lidé začali za prací stěhovat z venkova do měst. Rozvoj průmyslu, vědy a techniky měl vliv i na rozvoj zemědělství, kdy se začaly ve větší míře používat těžké stroje a později i minerální hnojiva, což výrazně zhoršilo kvalitu půdy, zhoršila se plodnost hospodářských zvířat a klíčivost osiv. Podle Pandý (2013a, s. 1) docházelo rovněž k erozi půdy, neustálému používání pesticidů a ke kontaminaci podzemních vod. Veškeré tyto dopady konvenčního zemědělství tak zapříčinily vznik ekologického zemědělství.

Lidé začali chápat ekologické zemědělství jako uzavřený cyklus, viz obrázek níže. (Dlouhý a Urban, 2011, s. 9)

Obrázek 1: Uzavřený systém ekologického zemědělství (Dlouhý a Urban, 2011, s. 9)

Pěstování rostlin

- Přizpůsobovat pěstební systémy tak, aby bylo zachováno co největší množství humusu v půdě
- Víceleté osevní postupy, užívání meziplodin, podsevů a zeleného hnojení (statková hnojiva a komposty)
- Používání preventivních a kultivačních metod pro udržení dobrého zdravotního stavu rostlin
- Zákaz používání minerálních dusíkatých hnojiv – dusík se poutá ze vzduchu prostřednictvím jetelovin a luskovin
- Plevel se regulují osevním postupem (mechanicky, případně termicky), je zakázáno používat herbicidy
- Používání ekologicky namnožených osiv a sadeb

- Produkování bioosiv a sadeb – brambory, sazečky cibule apod. se musejí nejméně jednu generaci pěstovat dle pravidel EZ, trvalé kultury (ovoce, víno, chmel) musejí být ekologicky obhospodařovány minimálně dvě vegetační období
- Sazenice zeleniny musí mít původ pouze z ekologického pěstování
- Na čištění a desinfekci budov se užívají pouze povolené prostředky
- A nakonec zlepšená infiltrace a podpora zadržování dešťové vody
(Dvorský a Urban, 2014, s. 26-27 a Panda, 2013b, s. 2)

Chov zvířat

- Ustájení musí být v souladu s fyziologickými a etologickými potřebami zvířat
- Technika chovu zvířat, technologie a opatření musí být v souladu s požadavkem udržení dobrého zdraví a dlouhým životem chovaných zvířat – základem je dobrý chov (plemen)
- Musí být zajištěny základní podmínky zvířatům: pohyb, čerstvý vzduch, ochrana před sluncem a extrémním počasím, dostatečný prostor, podestýlka
- Zvířata musejí mít zajištěnu možnost výběhu a pastvy
- Denní dávka krmiva musí odpovídat fyziologickým potřebám, užitkovosti a jakosti
- Omezení množství zvířat na jednotku plochy, čímž se zabrání nadměrnému zatěžování půdy, spodních vod a povrchových toků
- Musí být oddělen chov zvířat ekologického a konvenčního zemědělství
- Zákaz zákroků na zvířatech (kupírování, zkracování zubů, zobáků, mrzačení, apod.)
- Zákaz používání stimulátorů a látek syntetického původu, jsou povoleny pouze zchutňovače a látky přírodního původu
- Využívání alternativních metod ke kontrole parazitů a při léčení nemocí
- Převážovat zvířata se smí jen co nejšetrnějším způsobem, zákaz použití elektrických pomůcek k popohánění a prostředků na uklidnění
(Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 24-25; Dvorský a Urban, 2014, s. 63-64 a Panda, 2013b, s. 3)

2.4 Přístupy k ekologickému zemědělství v souvislosti s rozvojem venkova

Stát si již léta uvědomuje, jak nutná je ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů, aby bylo dosaženo trvale udržitelného rozvoje, a proto pravidelně vytváří Program rozvoje venkova. Nyní je tento program vytvořen na období 2014-2020 a jeho snahou je mimo jiné podpora venkovských oblastí formou ekologického zemědělství. (Ministerstvo zemědělství, ©2014b)

Turismus, jako fenomén poslední doby, je jedním z mnoha způsobů, jak rozvíjet venkovské oblasti. V posledních letech je populární rovněž v oblasti ekologického zemědělství a vznikla tzv. ekoagroturistika. Tato forma cestovního ruchu, jak už z názvu vyplývá, je spjata s ekofarmami. Vzhledem k tomu, že lidé stále více vyhledávají pohodovou dovolenou na čerstvém vzduchu a potrpí si na kvalitní produkty, je pro ně tato turistika jako dělaná. Dozví se při ní užitečné informace, jsou v kontaktu se zvířaty a zjistí, jak se žije na venkově. Ekoagroturistika má tak výrazný vliv na udržitelný rozvoj. Účastníci totiž využívají služby spojené s ekologickým zemědělstvím (stravování a ubytování), ale rovněž také praktikují ekologický způsob života, např. třídění odpadu, kompostování a jiné. Jednotlivé farmy tak mají možnost reprezentovat své bioprodukty a získají tak věhlas po celém okolí. Navíc, účastníci ekoagroturistiky se nezdržují pouze v prostorách ekofarmy, ale poznávají široká okolí farem a navštěvují památky, restaurace apod. Z toho plyne ekonomický přínos jak samotným farmářům, tak zmíněným zařízením. Zvýší se atraktivita místa pro potenciální podnikatele a příjem peněz na péči o vesnice, celá oblast tak bude více prosperovat. (Kantorková, 2016, s. 16-17; Kodymová, 2011, s. 32-33)

Vzhledem k tomu, že v ekologickém zemědělství nepřevládá využívání strojů a chemizace, jako je tomu v konvenčním zemědělství, ale naopak je zde větší potřeba lidské práce, vznikají tak **nové pracovní příležitosti**. Ty jsou lákavé především pro lidi z místních vesnic, odpadá jim totiž povinnost dojíždět za prací velké vzdálenosti. V poslední době jsou zaměstnanci ekologických farem rovněž zahrnuti do obchodně-inovačních aktivit, jako jsou faremní zpracování, maloobchodní prodej, marketing, apod., což již funguje např. ve Velké Británii či USA. Ekologické zemědělství vyžaduje určitou úroveň vzdělanosti, a proto jsou těmito zemědělci velmi často mladí vzdělaní lidé, kteří mají

inovativního ducha a větší odvalu podnikat. (Evropský sociální fond, Ekologické zemědělství a rozvoj venkova, s. 7-8)

Ekologické zemědělství má rovněž pozitivní ekonomický dopad na místní ekonomiku obcí a vesnic. Farmáři totiž své produkty nabízejí v místních prodejnách a také zaměstnanci farem svůj příjem utrácejí nejčastěji lokálně, tudíž z toho plyne další příjem pro obce. Je pravda, že takové zboží je dražší, ale lidi jsou čím dál častěji ochotni si raději připlatit za kvalitní suroviny, než aby nakupovali v supermarketech, kde většinu ceny za zboží tvoří náklady na zpracování, transport, balení, reklamu apod. (Evropský sociální fond, Ekologické zemědělství a rozvoj venkova, s. 9)

V neposlední řadě je přínosem EZ udržování soudržnosti společenství a sociální stability venkova. Toho nelze dosáhnout jinak, než aby si venkovské oblasti zachovaly své tradice, zvyky, kulturu, identitu, charakter a vztah k místu. Tyto hodnoty jsou totiž nezbytné pro ochranu přírody a rovněž pro turismus. A nejsou to hodnoty, které vytváří romantické představy o nedotčené krajině a venkovské idyle, ale jsou to hodnoty, které se ztotožňují s produkcí kvalitních místních potravin, po které se stále zvětšuje poptávka. (Evropský sociální fond, Ekologické zemědělství a rozvoj venkova, s. 10-11)

2.4.1 Příklady dobré praxe

Darnhofer (2005, s. 308) ve svém článku uvádí, že značná část veřejnosti a vědecký zájem způsobily, že se v Evropě začíná obnovovat role zemědělství. To však již nelze chápat pouze jako produkci surovin pro potravinářský průmysl, ale Evropská komise si již uvědomuje rovněž důležitost rozvoje venkova a rozšiřuje nástroje na podporu venkovských oblastí.

K tomu doplňují Lobley, Butler et Reed (2009, s. 724), že ekologické zemědělství má blahodárný vliv na životní prostředí a rovněž svou rolí přispívá k rozvoji venkova. Svým vlivem na řadu sektorů je považován za nástroj udržitelného rozvoje venkova – samozřejmě však existují rozdíly na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni.

V souvislosti s tímto se tak často tvrdí, že ekologické zemědělství je jedním z nástrojů jak podpořit zaměstnanost ve venkovských oblastech a tím opět přispět k rozvoji těchto oblastí. Tyto pracovní nabídky však nemusí být pouze na hlavní pracovní poměr, ale existují rovněž částečné úvazky a příležitostné práce, což může některým lidem poskytovat daleko větší flexibilitu než jiné zaměstnání. I když zaměstnanost není jediným

cílem rozvoje venkova, může být často považována za hlavní prostředek ke splnění jiných cílů. (Lobley, Butler et Reed, 2009, s. 724-729)

Velký pojem dnešní doby jsou rovněž lokální (místní potraviny), které představují silný ekonomický, environmentální a symbolický význam. Snižují se náklady na životní prostředí snížením negativních externalit, zvyšuje se ekonomické mínění včetně podpory místní ekonomiky a v neposlední řadě zapojuje do procesu jak zemědělce, tak spotřebitele. Lidé nákupem těchto produktů odhalují svůj silný vztah zaměřený na kvalitu produktů a lokálně vyrobené potraviny. Díky tomu, že mají zemědělci větší kontrolu nad svým trhem a větší podíl potravin se prodá v místní ekonomice, dochází opět k rozvoji venkova. (Lobley, Butler et Reed, 2009, s. 724)

Podle Darnhofera (2005, s. 308-309) ekologické zemědělství tak podporuje restrukturalizaci činností na farmách, čímž dochází k přesměrování zdrojů směrem k širšímu spektru aktivit a dochází tak k většímu zapojení do místního hospodářství a ke zvyšování příjmů v oblasti. Zapojení praxe do rozvoje venkova vede k novým formám sociální soudržnosti, čímž jsou vytvářeny nové vzájemné vztahy a to nejen u farem, ale zejména u obyvatelstva.

Naopak podle Ilbery, Kirwan et Maye (2016, s. 113-114) je tedy možné tvrdit, že řada fyzikálních, strukturních a socio-kulturních faktorů mají různý vliv na ekologické zemědělství na regionální i místní úrovni v různých zemích. Velkou roli hraje rovněž hustota obyvatelstva, vzdálenosti od hlavního centra populace, marketingové kanály, distribuční faktory a řada dalších faktorů mají vliv na poptávku po biopotravinách a ekologickém zemědělství jako takovém.

V neposlední řadě rozvojem venkova dochází k rozšíření široké škály praktik, jak již bylo zmíněno výše, a jimiž jsou péče o krajinu, agroturistika, produkce vysoce kvalitních a specifických produktů, marketing, zapojení tělesně postižených osob do procesu a spousta dalších. (Darnhofer, 2005, s. 309)

3 VÝVOJ, PRÁVNÍ ÚPRAVA A SYSTÉM VEŘEJNÉ PODPORY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V EU A ČR

3.1 Počátky a vývoj ekologického zemědělství

Zemědělství a potažmo celý potravinový systém se za posledních 50 let hodně změnilo. V dnešní době je ekologické zemědělství praktikováno v téměř 100 zemích světa a stále více se rozšiřuje. Vzrůstající globalizace je jedním z hlavních trendů posledních let, jejíž dopady působí jak na konvenční zemědělství, tak rovněž přináší příležitosti a také problémy pro ekologické zemědělství, jako například obchod s organicky certifikovanými výrobky z rozvojových zemí. (Halberg et al., 2006, s. 2-3)

3.1.1 Ekologické zemědělství v Evropě a EU

Podle Urbana, Šarapatky a kol. (2003, s. 29-33) pochází vznik ekologického zemědělství v Evropě z období po první světové válce. Vzhledem k probíhající industrializaci a urbanizaci, které měly negativní dopady na životní podmínky obyvatel, docházelo k čím dál většímu poškození půdy a její úrodnosti, zvýšil se výskyt chorob, a tak lidé začali hledat východiska v přírodě a přírodním stylu.

Došlo tak k vytvoření prvního ekologického zemědělství – přírodní zemědělství, jehož zásady tvořily hospodaření bez chovu dobytka, zajištění vysoce kvalitních zemědělských produktů a hospodaření s humusem. Postupně během let docházelo k vytvoření biologicko-dynamického zemědělství, organicko-biologického zemědělství, organického a biologického zemědělství v anglicky mluvících, německy mluvících a francouzsky mluvících zemích. (Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 29-33)

V 70. letech 20. století došlo k založení Mezinárodní federace sdružení za organické zemědělství IFOAM. Tato organizace sídlí v Německu a také díky ní došlo v roce 1991 k přijetí nařízení Rady EHS č. 2092/91 o ekologickém zemědělství a označování zemědělských produktů a potravin, kdy tato právní norma dává možnost označovat produkty bio a eko. (Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 34)

Vondrášková (2006, s. 4-8) uvádí, že v 90. letech probíhal nejdynamičtější rozvoj ekologického zemědělství. V roce 2002 měly nejsilnější pozici v ekologickém zemědělství Rakousko, Dánsko, Finsko, Itálie a Švédsko, naopak Řecko a Portugalsko bylo teprve na začátku prosazování ekologického zemědělství. V roce 2004 přijala Evropská unie

10 nových zemí, čímž bylo přivítáno přibližně 75 milionů nových konzumentů biopotravin. Otevřením hranic získaly zejména východoevropské a jihoevropské zcela nové impulsy v oblasti biopotravin a ekologického zemědělství. Tuto problematiku rozšiřuje Agris (©2000 – 2017) a tvrdí, že absolutně největší nárůst ploch v ekologickém zemědělství zaznamenalo od roku 2007 jednoznačně Španělsko, Francie a Polsko. Mezi země s největším podílem EZ na zemědělské půdě, tedy nad 10% plochy, se postupně řadí Rakousko, Švédsko, Estonsko, ČR a Lotyšsko.

V roce 2013 v EU28 (včetně Chorvatska) ekologicky hospodařilo bezmála 260 tisíc farem na rozloze 10,2 milionů hektarů a 5,7 % zemědělské půdy. Těchto 260 tisíc ekologicky hospodařících farem představují 77 % ekofarek Evropy a 13 % ekofarek světa. Téměř pětina ekofarek EU se nachází ve v Itálii a další převahu tvoří Španělsko a Polsko. (Agris, ©2000 – 2017)

Navíc Vondrášková (2006, s. 3) se v publikaci o Vývojových trendech ekologického zemědělství zmiňuje, že celosvětově je ekologickým zemědělstvím obhospodařováno více než 31 mil. ha půdy. Největší takto obhospodařovaná plocha se nachází v Austrálii (12,1 mil. ha), dále Čína (3,4 mil. ha) a Argentina (2,8 mil. ha). Největší část obhospodařovaných ploch ekologickým zemědělstvím najdeme v Oceánii (39 %), následuje Evropa (21 %), Latinská Amerika (20 %), Asie (13 %), Severní Amerika (4 %) a Afrika (3 %). Avšak pokud se jedná o podíl ekologicky obhospodařované plochy z celkové zemědělské půdy, prvenství jednoznačně drží alpské země, tj. Švýcarsko s více než 10 % plochy, rovněž tak skandinávské země.

Naopak McMahon a Cardwell (2015, s. 305) uvádějí, že spotřeba biopotravin jasně předčila dodávky. Mezi hlavní evropské země, kde biopotraviny tvoří významný podíl potravinového koše, patří jednoznačně Rakousko (4,8 % spotřebitelů), Dánsko (3,8 % spotřebitelů), Spojené království (2,7 % spotřebitelů), Francie (1,4 % spotřebitelů) a Itálie (1 % spotřebitelů). Naopak nejméně spotřebitelů biopotravin a paradoxně rovněž vzhledem k velikosti země je Rumunsko a Bulharsko.

Na závěr McMahon a Cardwell (2015, s. 320-321) dodávají, že rozvoj ekologického zemědělství tak i nadále závisí na ochotě spotřebitele, zda bude i nadále oceňovat ekologické atributy a bude ochoten si připlatit za jedinečnou kvalitu biopotravin. Neméně důležité je snížení nákladů na certifikaci, aby se ekologické hospodaření mohlo rozvíjet i v rozvojových zemích.

Tabulka 2: Vývoj počtu registrovaných zemědělských producentů EU28 v ekologickém zemědělství v letech 2012-2015 (Eurostat, ©2017)

Země	2012	2013	2014	2015
Belgie	1 435	1 656	1 602	1 733
Bulharsko	2 754	3 854	3 893	5 919
Česká republika	3 907	3 910	3 866	4 115
Dánsko	2 651	2 563	2 538	2 986
Estonsko	1 478	1 553	1 542	1 629
Finsko	4 316	4 284	4 247	4 328
Francie	24 425	25 467	26 466	28 884
Chorvatsko	1 413	1 583	2 043	3 061
Irsko	-	1 351	1 275	1 709
Itálie	43 831	45 965	48 662	52 609
Kypr	719	746	746	1 032
Litva	3 496	3 490	3 475	3 634
Lotyšsko	2 511	2 570	2 445	2 672
Lucembursko	-	83	79	88
Maďarsko	1 560	1 682	1 672	1 971
Malta	12	9	10	11
Německo	23 032	23 271	23 717	25 078
Nizozemsko	1 658	1 650	1 457	1 472
Polsko	25 944	26 598	24 829	22 277
Portugalsko	2 833	3 029	3 329	4 142
Rakousko	21 843	21 863	22 184	23 070
Rumunsko	15 280	14 553	14 151	11 869
Řecko	23 448	21 986	20 186	19 604
Slovensko	362	343	403	420
Slovinsko	2 680	3 045	3 293	3 412
Spojené království	4 273	3 908	3 526	3 434
Španělsko	30 462	30 502	30 602	34 673
Švédsko	5 599	5 584	5 406	5 709

Tabulka potvrzuje, že největšími producenty ekologického zemědělství v EU jsou Itálie, Španělsko, Francie, Německo, Rakousko a Polsko. Jako jedna z mála zemí,

Chorvatsko za sledované 4 roky zdvojnásobilo počet zemědělských producentů v ekologickém zemědělství a to z 1 413 na 3 061. Naopak úbytek producentů během sledovaných let zaznamenalo Polsko, Rumunsko, Řecko a Spojené království. (Eurostat, ©2017)

3.1.2 Ekologické zemědělství v ČR

Ministerstvo zemědělství (2014a, s. 8) v Akčním plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020 uvádí, že první ekologické farmy v České republice se začaly objevovat v roce 1990 a od té doby se toto zemědělství začalo rychle rozvíjet. K rychlému rozvoji přispěly zejména státní podpory pro ekozemědělce a v letech 1992-1993 finanční prostředky, které podporovaly vznik ekologických hospodářských podniků. Největší boom zaznamenalo ekologické zemědělství po roce 1998, kdy byly obnoveny státní podpory. Od roku 2004, kdy ČR vstoupila do EU, vznikla řada dalších podporovaných titulů pro ekofarmy.

„V rozloze ekologicky obhospodařovaných ploch patří ČR mezi dvacet zemí světa s největší výměrou půdy v EZ a mezi deset zemí světa s nejvyšším podílem ploch v EZ na celkové zemědělské půdě“. Ke konci roku 2014 se s podílem 12% ekologicky obhospodařovaných ploch ČR drží v rámci EU na 4. pozici za Rakouskem, Švédskem a Estonskem. (Ministerstvo zemědělství, 2014a, s. 6)

Z hlediska užití půdy v EZ převládají především trvalé travní porosty, jejichž výměra přesahuje 407 tis. ha a v rámci celkové výměry tvoří 82% ke konci roku 2015, následuje orná půda s téměř 65 tis. ha, poté ostatní plochy zemědělské půdy s bezmála 16 tis. ha a nakonec trvalé kultury s přibližně 7 tis. ha. Meziročně oproti roku 2014 zaznamenala 14,42% nárůst orná půda a naopak největší propad zaznamenaly trvalé kultury, o 7,66 %. (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 9)

Tabulka 3: Vývoj struktury půdního fondu v ČR v letech 2012-2015
(Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 9)

Užití půdy	2012	2013	2014	2015	Meziroční změna 2015/14 (%)
Orná půda	58 625	56 286	56 395	64 529	14,42
Trvalé travní porosty	404 950	412 158	412 644	407 448	-1,26
Trvalé kultury (sady, vinice, chmelnice)	7 693	7 837	7 774	6 839	-12,03
Ostatní plochy zemědělské půdy	17 215	17 615	17 158	15 845	-7,66
Celková plocha	488 883	493 896	493 971	494 661	0,14

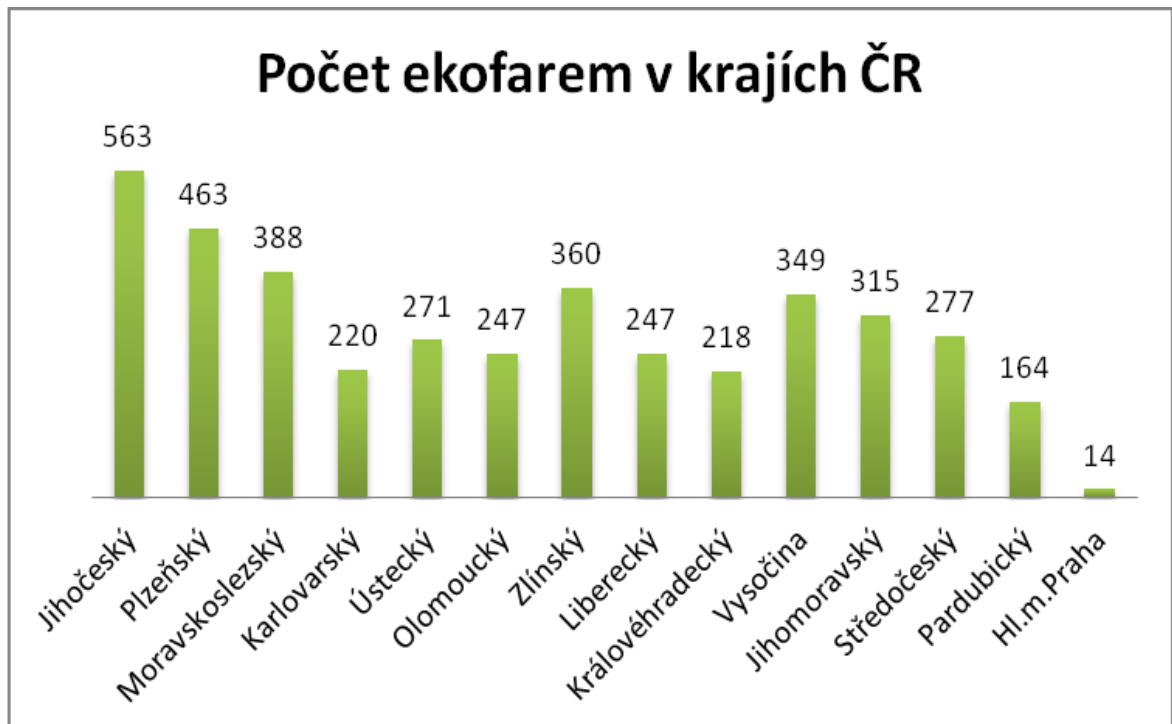
Ke konci roku 2015 bylo v České republice registrováno 4 115 ekofarem, z nichž bylo 204 ekofarem registrováno zároveň jako výrobce potravin a 69 ekofarem bylo registrovaných navíc jako distributor biopotravin. Celkový počet ekologických zemědělců meziročně vzrostl o 5,9 % a navýšil se rovněž počet výrobců biopotravin o 7,1 %. Nárůst zaznamenali rovněž distributoři, kteří uvádějí biopotraviny a bioprodukty do oběhu včetně vývozu a dovozu, zde je nárůst 16,5 %. (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 14)

Tabulka 4: Počet registrovaných subjektů k EZ ke konci roku 2014 a 2015 (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 15)

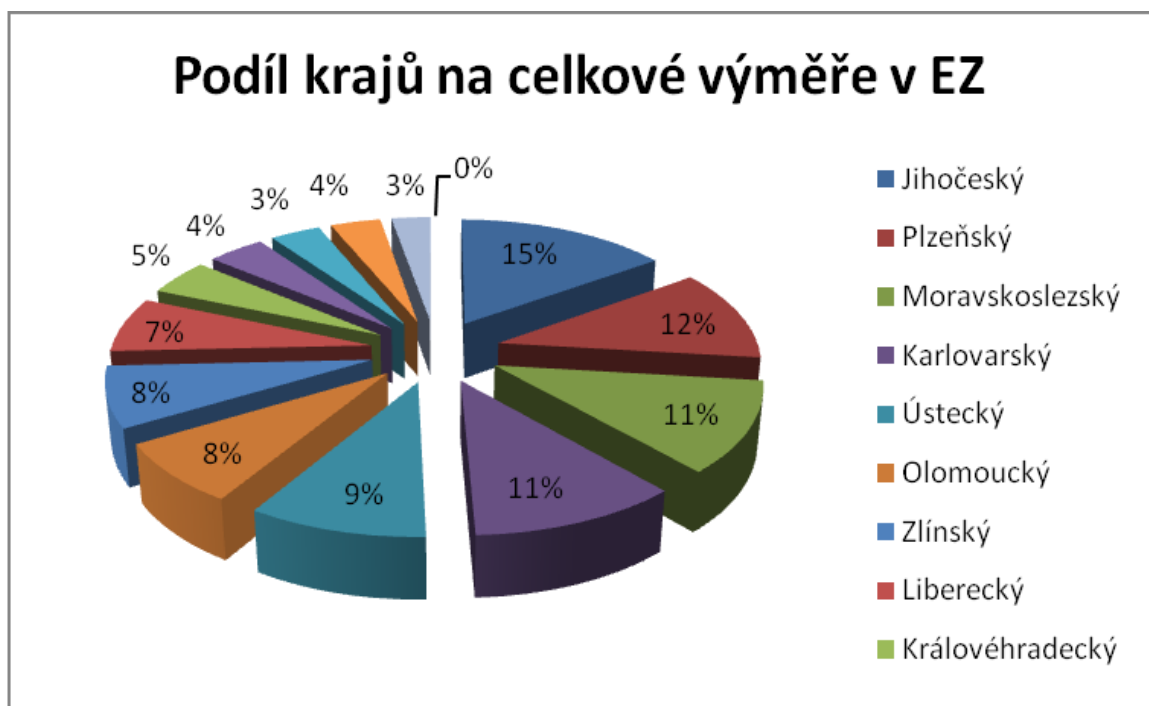
Typ ekologického podnikatele	Počet subjektů / provozoven		Meziroční změna 2015/2014 (%)
	2014	2015	
Ekologičtí zemědělci	3 866 / 3 885	4 096 / 4 115	5,9
Výrobci biopotravin	506 / 538	542 / 579	7,1
Distributoři	351 / 381	409 / 439	16,5
Výrobci krmiv	40 / 40	42 / 42	5
Výrobci osiv	31 / 31	40 / 42	29
Ekologičtí včelaři	14 / 14	14 / 14	0

Z hlediska struktury produkce na ekologických farmách, objem rostlinné produkce v roce 2015 dosáhl 1 404 tis. tun (oproti roku 2014 je pokles o 4 %). Převážnou část této produkce (87 %) však tvořila produkce píce. V rámci obilovin tvořily největší objem produkce pšenice a oves. Nižší výnos o 20 % oproti předchozímu roku byl zaznamenán u zeleniny, naopak došlo k navýšení o 12 % u okopanin a o 9 % u luskovin na zrno. Plocha trvalých kultur je tvořena z 84 % ovocnými sady (jabloně a švestky), vinice 15 % a chmelnice jsou zanedbatelné. Živočišná výroba zaznamenala v roce 2015 nárůst počtu ekologicky chovaných zvířat o 4,5%. Převažuje zejména chov skotu, ovcí, koz a koní, podíl ekologicky chované drůbeže je zanedbatelný, stejně jako prasat. (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 22-26)

V jednotlivých krajích ČR není zastoupení ekologického zemědělství rovnoměrné. Hlavní oblasti EZ tvoří zejména ne zcela příznivé horské a podhorské oblasti, jejichž zastoupení činí až 88 % výměry EZ. Jedná se především o pohraniční hornaté oblasti Jihočeského, Plzeňského, Moravskoslezského, Karlovarského a Ústeckého kraje. Vzhledem k počtu ekofare, největší zastoupení má již zmíněný Jihočeský kraj s 563 ekofarmami, následovaný krajem Plzeňským, Moravskoslezským a Zlínským. Z hlediska meziročního vývoje je zaznamenán nárůst počtu ekofare ve všech krajích kromě Jihomoravského, avšak z pohledu celkové výměry ekologické půdy vede kraj Karlovarský. (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 11-12)

Graf 1: Počet ekofarem v jednotlivých krajích ČR (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 12)

Graf 2: Podíl krajů na celkové výměře v EZ na konci roku 2015 (ročenka 2015 str12)

3.2 Právní úprava a systém veřejné podpory ekologického zemědělství

S rozvojem ekologického zemědělství současně roste potřeba vzniku právních norem, předpisů a směrnic, které mají stanovit pravidla ekologického hospodaření, regulovat tuto činnost a určit prostředky k vynucení.

3.2.1 Právní úprava a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v EU

Lockeretz (2011, s. 175) ve své knize uvádí, že celosvětová síť známá jako Mezinárodní federace hnutí ekologických zemědělců (IFOAM) dnes sdružuje přibližně 750 členů v bezmála 100 zemích světa. Jejím hlavním posláním je zastupovat a koordinovat uznávání celé rozmanitosti ekologického smýšlení. Její členové jsou organizováni do několika skupin, např. Evropská unie, Středomoří, Asie, ale rovněž do řady specifických skupin, jimiž jsou např. Fórum konzultantů, Skupina akvakultury či Organické obchodní fórum.

Mezi hlavní aktivity a úkoly federace IFOAM patří:

- Výměna informací o všech složkách ekologického zemědělství
- Propagace celosvětového vývoje organického zemědělství
- Poskytnout společné platformy prostřednictvím zájmových skupin
- Výměna znalostí a zkušeností mezi členy
- Průběžná revize IFOAM základních standardů a norem pro akreditaci
- Rozvíjení harmonizovaného mezinárodního ekologického záručního systému, vycházejícího ze základních standardů a akreditačních programů (Lockeretz, 2011, s. 175-176)

K tomu dodávají Urban, Šarapatka a kol. (2003, s. 45), že první národní směrnice (základní standardy) IFOAM byly vydány až na období 1982 – 1983 a první závazná právní norma (zákon), která upravuje ekologické zemědělství, byla vydána v roce 1985 v Rakousku. Po ní následovaly další země: Dánsko, Francie, Švýcarsko a další. Růst popularity biopotravin v EU si však vyžádal v roce 1991 vydání Nařízení Rady (EHS) 2092/1991, které stanovuje minimální požadavky na označování bioproduktů a biopotravin, včetně obchodování s nimi.

Základní směrnice IFOAM jsou každé dva roky novelizovány a jsou považovány za obecné zásady pro hospodaření, výrobu a obchod s biopotraviny, kontrolu a certifikaci, veřejné stravování a produkci výrobků bez potravinářského charakteru (textil, kosmetika, dřevěné výrobky). Aby však byly produkty všech zemí a členů uplatňovány po celém světě, musí národní zákony a směrnice těchto zemí splňovat základní standardy IFOAM a být akreditovány podle kritérií IFOAM. Základní standardy IFOAM jsou totiž daleko přísnější než Nařízení Rady 2092/1991. (Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 45)

Na závěr Urban, Šarapatka a kol. (2003, s. 45) tvrdí, že v současnosti je typické, že se řada zemí dohodla na společných směrnících, případně tyto směrnice tvoří základ pro národní zákon. Výjimkou je svaz DEMETER, což je biodynamické zemědělství, které si zachovalo svou specifičnost.

3.2.2 Právní úprava a systém veřejné podpory ekologického zemědělství v ČR

V České republice byly v roce 1990 podle Urbana, Šarapatky a kol. (2003, s. 46) založeny svazy ekozemědělců, kteří jako první začali sdružovat ekofarmy. Tyto svazy vytvořily směrnice, které vycházely ze základních standardů IFOAM a zahájily kontrolu a certifikaci v zemi. Jednalo se o svazy PRO-BIO, LIBERA, NATURVITA, BIOWA a ALTERWIN. V roce 1992 MZe ČR vytvořilo směrnici – tzv. Metodický pokyn pro ekologické zemědělství MZe ČR a od začátku roku 1993 začal působit Jednotný systém kontroly – tzn. bioprodukty a biopotraviny jsou již označovány společným grafickým znakem. V roce 1995 byl systém kontroly a certifikace akreditován dle IFOAM a byla uzavřena smlouva dle Nařízení Rady (EHS) 2092/1991. Následovala příprava na zákon o EZ a nakonec byla Česká republika 14. 3. 2000 zařazena na tzv. Seznam třetích zemí pro nezpracované a zpracované zemědělské výrobky z rostlinných surovin a o rok později i o nezpracované a zpracované živočišné produkty z EZ.

Díky akreditaci v EU vznikla v roce 2000 Kontrola ekologického zemědělství, o.p.s., což je společnost akreditovaná podle EN ČSN 45 004 a 45 011 českým národním akreditačním úřadem ČIA, o.p.s. a provádí tedy výkon kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství. (Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 46)

Současná právní úprava

Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- zákon upravuje hospodaření v ekologickém zemědělství, včetně osvědčování o označování bioproduktů, biopotravin, ostatních bioproduktů a samozřejmě výkon kontroly a dozoru
- tento zákon se zabývá pouze takovými oblastmi, které neupravují evropské právní předpisy pro ekologické zemědělství a EU je tak ponechává na národní úpravě členských zemí
- zákon ani evropské právní předpisy se nezabývají otázkou státní podpory ani poskytováním dotací pro ekologické zemědělství – tohle je řešeno příslušným nařízením vlády. (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 4)

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství

- tato vyhláška v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské Unie upravuje další podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství. (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 12)

Úplné znění nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91

- nařízení dává základ udržitelnému rozvoji ekologické produkce při soustavném zajištění účinně fungujícího vnitřního trhu, záruku korektní hospodářské soutěže, jistotu důvěry spotřebitele a ochranu zájmů spotřebitele (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 19)

Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů

- toto nařízení stanovuje základní požadavky na produkci, označování a kontrolu ekologických produktů v rostlinné a živočišné výrobě (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 33)

Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí

- toto nařízení stanovuje podrobná pravidla, na základě kterých je provozován dovoz vyhovujících produktů a dovoz produktů, stanovující rovnocenné záruky dle nařízení Rady (ES) č.834/2007 (Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 95)

Kontrola ekologického zemědělství v České republice

Ve své knize se Urban, Šarapatka a kol. (2003, s. 46-47) věnují rovněž kontrole ekologického zemědělství v ČR. Podle nich minimálně jednou ročně probíhá tzv. řádná kontrola na všech stupních. Pro lepší pochopení, jak taková kontrola probíhá, si uvedeme jako příklad mléčný jogurt – zde začíná kontrola u zvířat na ekofarmě (kontrola plnění požadavků zákona – životní podmínky, zdravotní stav, krmení, ošetřování), následuje kontrola výrobce při zpracovávání v mlékárně (původ surovin, technologie, balení, označování) a nakonec probíhá kontrola u distributora. Takováto kontrola zajišťuje vysokou míru jistoty a dává garanci spotřebitelům, jelikož každý si může pravost a původ biopotravin, včetně údajů o registraci, ověřit v databázi www.kez.cz.

Podrobnější popis kontroly je popsán následovně:

- kontrola zemědělských podniků – obecná kritéria (osobnost podnikatele, informovanost pracovníků, pořádek v podniku, atd.), kontrola rostlinné produkce (způsob rozmnožování, pozemky, plodiny, osevňovací způsoby, hnojení, ochrana rostlin, zpracování produktů, atd.), kontrola živočišné produkce (druhy chovaných zvířat, technologie chovu, zdravotní stav a ošetřování zvířat, krmení, zákroky na zvířatech, nákup zvířat, zpracování produktů a jiné), kontrola prodeje, kontrola vedení účetnictví a skladové evidence, postup při porušení zákona či vyhlášky, certifikace
- kontrola výrobce biopotravin – obecná kritéria, kontrola toku surovin a zboží (nakupované suroviny, tok surovin uvnitř podniku, expedice výrobků a další), kontrola výroby (vstupní suroviny, technologie výroby, čištění a asanace, výrobní evidence, balení), kontrola účetnictví, postup při porušení zákona či vyhlášky, produkty přihlášené k certifikaci

- kontrola distributora – obecná kritéria, kontrola toku zboží, kontrola účetnictví a postup při porušení zákona či vyhlášky (Urban, Šarapatka a kol., 2003, s. 48-50)

V roce 2015 Mze pověřilo následující kontrolní subjekty:

- KEZ o.p.s., Poděbradova 909, 537 01 Chrudim, www.kez.cz (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)
- ABCERT AG, organizační složka, Komenského 1, 586 01 Jihlava, www.abcert.cz (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)
- Biokont CZ, s.r.o., Měřičkova 34, 621 00 Brno, www.biokont.cz (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)
- BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC. s.r.o., Olbrachtova 1, 140 02 Praha 4, www.ekozemedelstvi.cz (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)

Ministerstvo zemědělství (2016, s. 51-52) ve své ročence za rok 2015 uvádí, že v roce 2015 proběhlo celkem 5 340 řádných kontrol a 457 neohlášených kontrol. Kroky vedly zejména ke zlepšení tvorby analýzy rizik a k prohloubení spolupráce mezi kontrolními orgány. Mezi nejčastější porušení patřilo přivedení nepovoleného počtu konvenčních zvířat na ekofarmu kvůli rozšiřování stáda, neověření certifikátu u dodavatele, používání zakázaných přípravků na ochranu rostlin nebo pro čištění či dezinfikaci, nevhodné podmínky ustájení zvířat a další.

Registrace k ekologickému zemědělství

Dvorský a Urban (2014, s. 20) se ve své publikaci věnují rovněž registraci k ekologickému zemědělství a uvádějí, že každý, kdo má zájem podnikat v ekologickém zemědělství, ať už se jedná o zemědělce, výrobce biopotravin, obchodníka s biopotravinami, výrobce biokrmiv, dodavatele bioosiv či dosadby nebo ekologického včelaře, musí podat žádost o registraci na MZe. Součástí této žádosti musí být také potvrzení od kontrolní organizace o provedení vstupní kontroly EZ a u zemědělců rovněž osvědčení o zápisu do evidence zemědělských podnikatelů. Jedná se tedy o to, že každý nový zájemce je nejprve povinen uzavřít smlouvu o kontrole a absolvovat smluvní kontrolu u jedné ze čtyř kontrolních a certifikačních organizací (viz kontrolní subjekty výše v textu). Ekofarmy musí nejprve projít přechodným obdobím, než své produkty mohou označovat jako bioprodukty. Během tohoto období musí být odstraněn vliv negativních dopadů na zemědělskou půdu, krajinu a životní prostředí, který byl způsoben předchozí

zemědělskou produkcí, avšak tato ekofarma musí splňovat stejné povinnosti jako ekologický podnikatel.

Značení biopotravin

V EU je povinné používat evropské logo pro biopotraviny, aby bylo možné jasně odlišit biopotraviny od konvenčních potravin. Vedle loga se rovněž uvádí kód kontrolní organizace, a zda se jedná o produkci EU nebo mimo EU. Navíc je zde možné uvést zemi původu, avšak pouze v případě, že 98 % složek zemědělského původu pochází z příslušné země a nejedná se o zpracování či zabalení suroviny, ale o údaj o původu suroviny. (Dvorský a Urban, 2014, s. 18)

Dvorský a Urban (2014, s. 18) dodávají, že biopotraviny a bioprodukty, které jsou kontrolovány v ČR, jsou označovány logem ČR. Nejedná se však o nadstandard nad předpisy EU ani o garanci českého původu biopotravin.

Dotace a podpora ekologického zemědělství

Podpora ekologického zemědělství je patrná z řady směrů jak Evropské unie, tak z České republiky. Mezi nejvýznamnější fondy, programy a metody, které fungují řadu let, řadíme:

Program rozvoje venkova

Provazníková (2015, s. 165-166) ve své knize tento program popisuje a tvrdí, že program spadá pod společnou zemědělskou politiku EU a je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a ze státního rozpočtu. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR.

Cílem tohoto programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které jsou závislé na zemědělství. Tyto cíle chce naplňovat zejména prostřednictvím agroenvironmentálních opatření, investicemi pro konkurenceschopnost, inovacemi zemědělských podniků, podporou mladých lidí v zemědělství, krajinnou infrastrukturou a podporou ekonomických aktivit ve venkovském prostoru, kde chce vytvářet zejména nová pracovní místa a zvýšit hospodářský vývoj. Podpora zacílená na místní potřeby venkovského prostoru a rozvoj spolupráce aktérů na místní úrovni budou realizována prostřednictvím metody LEADER. (Provazníková, 2015, s. 165-166)

Podpora je zaměřena nejen na zemědělce, ale také na podnikatele, spolky, sdružení, neziskové organizace, obce a jejich sdružení a další. Program rozvoje venkova se věnuje

několika specifickým opatřením a jedním z nich je právě ekologické zemědělství (M11) a podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER (M19). (Provazníková, 2015, s. 165-166)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Jedná se o finanční nástroj pro podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU. Jeho prostředky slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti zemědělství a lesnictví, ke zlepšení úrovně životního prostředí, krajiny a kvality života na venkově a k diverzifikaci venkovského hospodářství. ČR z něj hradí projekty předložené prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR. (EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017a)

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Prostředky z tohoto fondu jsou určeny na investice sloužící k tvorbě pracovních míst a také na investice do dopravy, vzdělávání, sociální a zdravotní infrastruktury. Hlavně však také podporuje rozvoj místního potenciálu, výzkum, vývoj a investice do životního prostředí. (EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017b)

Evropský sociální fond (ESF)

Je jedním ze tří strukturálních fondů EU, sloužícím k podpoře zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, k podpoře začleňování osob a k rovným příležitostem na trhu práce. (EVROPSKÉ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, ©2017)

Pro jednotlivá programová období jsou členěny jiné operační programy, pro období 2014 – 2020 jsou to: OP Zaměstnanost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání a OP Praha – pól růstu ČR. (EVROPSKÉ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, ©2017)

Fond PHARE

Fond funguje od roku 1989, kdy jeho hlavním úkolem bylo napomáhat překlenout hospodářskou a politickou propast mezi zeměmi bývalého východního bloku a zeměmi západní Evropy. (EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017c)

Nyní se člení do čtyř základních kategorií. Pro rozvoj ekologického zemědělství se využívají zejména programy přeshraniční spolupráce. (EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017c)

Program obnovy a rozvoje venkova

Cílem je podpora obnovy a rozvoje venkovských obcí. Program předpokládá, že se obnovy účastní také obyvatelé venkova a občanských spolků. (MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2017)

Metoda LEADER

Metoda funguje na principu partnerství subjektů vymezeného území a na jejich společné rozvojové strategii. Uplatňuje přístup zdola – nahoru (tzv. bottom – up), tedy že iniciativa pro rozvoj regionu pochází od místních obyvatel. Tato metoda rovněž podporuje spolupráci místních subjektů – veřejné správy, podnikatelů, neziskových organizací a především občanů. (BOJKOVSKO, ©2017c)

V České republice tuto metodu zaštituje Ministerstvo zemědělství – osa Program rozvoje venkova ČR a je spolufinancována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Pro metodu LEADER je klíčová vlastní tvorba rozvojové strategie regionu a projekty které odpovídají této strategii, můžou využít dotace z Programu rozvoje venkova. (BOJKOVSKO, ©2017c)

Evropská unie podporuje oblast ekologického zemědělství daleko více, zde však byly vypsány ty nejhlavnější. V České republice oblast ekologického zemědělství a životního prostředí podporuje například také Ministerstvo životního prostředí ČR a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Samozřejmostí jsou státní fondy jednotlivých ministerstev a také samotný Státní rozpočet. Na úrovni samotných obcí podporují ekologické zemědělství obce jako takové, kraj a také firmy z daného regionu. (VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN, ©2017a)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ZÁKLADNÍ FYZICKOGEOGRAFICKÁ A SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU BOJKOVSKO

4.1 Fyzickogeografická charakteristika mikroregionu Bojkovsko

Mikroregion Bojkovsko vznikl v roce 2003 a tvoří ho svazek 14 obcí: Bojkovice, Hostětín, Komňa, Lopeník, Nezdenice, Pitín, Rokytnice, Rudice, Šanov, Šumice, Vápenice, Vyškovec, Záhorovice, Žitková a místní část Bojkovic Bzová, Krhov a Přečkovice. (MIKROREGION BOJKOVSKO, ©1998-2017)

4.1.1 Poloha a rozloha mikroregionu Bojkovsko

Mikroregion Bojkovsko se rozkládá na ploše cca 18 422 km² a leží ve východní části České republiky ve Zlínském kraji, na samém pomezí CHKO Bílých Karpat. (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Místní akční skupiny Zlínského kraje, s. 30)

Obrázek 2: Členění mikroregionu Bojkovsko (BOJKOVSKO, ©2017a)

Obce mikroregionu jsou rovněž od roku 2005 členy místní akční skupiny Bojkovsko, jejímž cílem je zejména snaha o udržení a zachování charakteru kulturní krajiny Bojkovska a podpora ekonomické stability tohoto území. (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Místní akční skupiny Zlínského kraje, s. 30)

Mikroregion je součástí celku NUTS II - Střední Morava. MAS Bojkovsko sousedí s MAS a mikroregionem Východní Slovácko ze západní strany, s MAS Luhačovské Zálesí, o.p.s. a mikroregionem Luhačovské Zálesí ze severní strany a s MAS Ploština, o. s. z východní strany. Jižní obce mikroregionu sousedí se Slovenskem a jedná se konkrétně o obce Lopeník, Vyškovec, Žitková, Pitín, Šanov a Rokytnice. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 4-5)

Na území mikroregionu se prolínají dva okresy – v okrese Uherské Hradiště se nachází většina obcí, avšak obce Šanov a Rokytnice se nacházejí v okrese Zlín. S tím souvisí rovněž fakt, že obce mikroregionu spadají pod tři obce s rozšířenou působností a to:

- správní obvod obce s rozšířenou působností Uherský Brod – město Bojkovice, obce Hostětín, Komňa, Lopeník, Nezdenice, Pitín, Rudice, Starý Hrozenkov, Šumice, Vápenice, Vyškovec a Záhorovice
- správní obvod obce s rozšířenou působností Valašské Klobouky – obec Rokytnice
- správní obvod obce s rozšířenou působností Luhačovice – obec Šanov (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 5)

4.1.2 Povrch, vodstvo a podnebí mikroregionu Bojkovsko

Většina území mikroregionu se nachází na území CHKO Bílé Karpaty, avšak kromě obcí Nezdenice, Rudice a Šumice, které se nacházejí v předhůří. Území je rovněž součástí oblasti Natura 2000 a tvoří jednu z největších ploch ve střední Evropě se zastoupením vzácných orchidejí, díky čemuž je mezinárodní organizací UNESCO zařazeno na seznamu biosférických rezervací. Území je členité, převládají hornatiny s pískovcovým charakterem, dále louky a především lesy, s čímž souvisí také těžba dřeva. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 6, 57)

Část mikroregionu při východní části tvoří nádherná krajina Moravských kopanic, které tvoří obce Žitková, Starý Hrozenkov, Lopeník Vyškovec a Vápenice. Jak již z názvu vyplývá, půda se zde vždy obdělávala ručně, kopáním. (BOJKOVSKO, ©2017b)

Z hlediska vodstva je hlavní řekou mikroregionu řeka Olšava, pramenící u obce Pitín a která je levostranným přítokem řeky Moravy. Do ní přitékají na území MAS řeka Koménka a Kladénka. Vzhledem k tomu, že je území tvořeno nepropustnými hornatinami, je zde nedostatek podzemních vod. Daří se zde však minerálním pramenům, zejména uhličitým vodám, které se charakterizují jako uhličitě, hydrogenuhličito-chloridové, sodné, jodové, studené, hypotonické, s další přísadou bromu, železa, lithia, bária a kyseliny metaborité a také s irným vodám s vysokým obsahem sodíku. Tyto minerální prameny vyvěrají v obcích Záhorovice, Nezdenice, Rudice a Vyškovec. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 59)

Velká část území spadá do mírně teplé oblasti, kdy průměrná teplota v červenci dosahuje 15 až 19 °C, v lednu -2 až -5 °C a počet letních dnů dosahuje 30 – 50 letních dnů. Jen malá část území spadá do velmi teplé oblasti, kdy je přibližně o 2 °C tepleji oproti mírně teplým oblastem a počet letních dnů je 50 – 60. Žádná část území nespadá do chladné oblasti. Z toho vyplývá, že průměrná roční teplota v mikroregionu dosahuje 8 až 9 °C a průměrný úhrn dešťových srážek 550 až 750 mm. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 58)

4.2 Sociálněekonomická charakteristika mikroregionu Bojkovsko

4.2.1 Obce, obyvatelstvo a věková struktura mikroregionu Bojkovsko

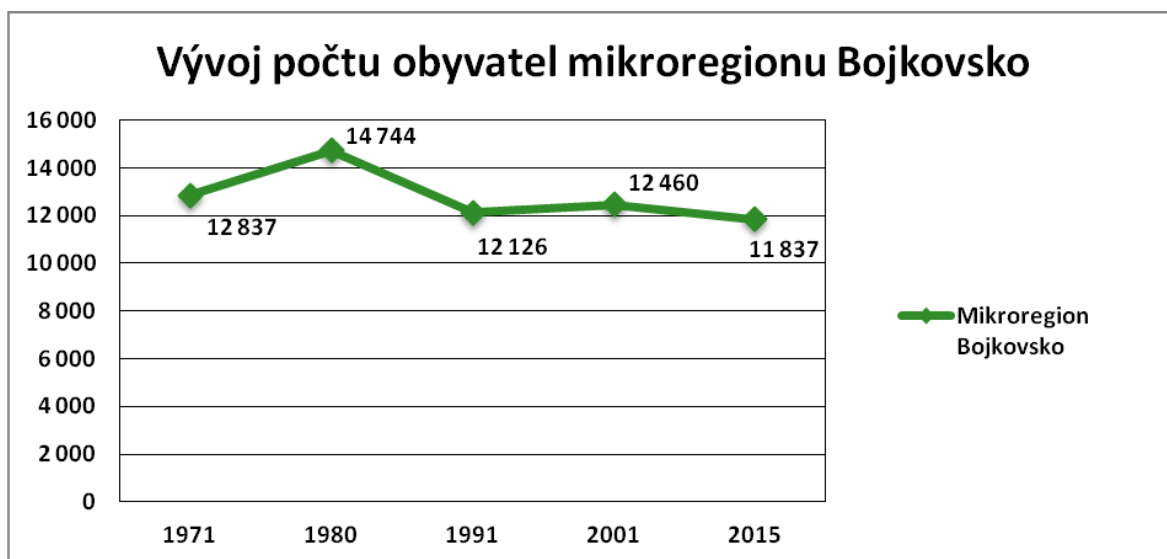
Mikroregion Bojkovsko tvoří 14 obcí různých velikostí. Nejvýznamnějším městem mikroregionu je město Bojkovice, což je zřejmé i s následující tabulky, kde je zaznamenán vývoj počtu obyvatel od roku 1971 až do roku 2015.

Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel v obcích mikroregionu (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a)

Obec	1971	1980	1991	2001	2015
Bojkovice	3 227	6 200	4 880	4 762	4 393
Hostětín	310	304	233	225	231
Komňa	749	643	522	544	571
Lopeník	623	384	240	215	206
Nezdenice	711	724	764	741	741
Pitín	1 453	1 391	918	939	917
Rokytnice	-	-	-	590	585
Rudice	699	577	492	491	443
Šanov	618	616	555	516	468
Šumice	1 740	1 794	1 800	1 767	1 678
Vápenice	437	331	211	196	205
Vyškovec	505	305	201	166	153
Záhorovice	1 164	1 082	1 035	1 073	1 075
Žitková	601	393	275	235	171
Mikroregion Bojkovsko	12 837	14 744	12 126	12 460	11 837

Bylo zjištěno, že v roce 1980 dosahovala obec Bojkovice maxima počtu obyvatel v námi sledovaných letech a to 6 200 obyvatel, což je oproti roku 1971 téměř dvojnásobný počet. Bohužel jak je již v posledních letech zvykem, počet obyvatel se stále snižuje. Po Bojkovicích dosahuje největšího počtu obyvatel obec Šumice, u níž klesající trend zaznamenáváme až od roku 2001. Dalšími velkými obcemi jsou obce Pitín a Záhorovice. Zde je zřejmé, že Pitín v průběhu let ztratil více než třetinu obyvatel. Jedinou obcí, která má rostoucí charakter počtu obyvatel je obec Nezdenice, kde v roce 1971 žilo

711 obyvatel a na konci roku 2015 to bylo již 741 obyvatel. Rozdíl není markantní, nicméně jako u jediné obce mikroregionu je zaznamenán pozitivní trend.

Graf 3: Vývoj počtu obyvatel mikroregionu Bojkovsko (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a)

Pro obec Rokytnice sice nejsou dostupná data o počtu obyvatel ve všech sledovaných letech, nicméně jedná se o malou obec a tak by její údaje neměly mít vliv na charakteristiku vývojového trendu počtu obyvatel v mikroregionu Bojkovsko. Z grafu je patrné, že mikroregion zaznamenal v roce 1980 výrazný růst počtu obyvatel a to o téměř 2 000 obyvatel. Bohužel poté následoval největší pokles počtu obyvatel v námi sledovaných letech a mikroregion se dostal na nižší úroveň než v roce 1971. V dalších letech je sice patrný mírně rostoucí trend, ale nakonec se opět potvrzuje klesající trend počtu obyvatel a na konci roku 2015 mají již obce mikroregionu Bojkovsko 11 837 obyvatel.

Co se týká věkové struktury obyvatel mikroregionu, v tabulce níže je procentuální podíl věkové skupiny 0 – 14 let a věkové skupiny 65 let a výše v letech 2013 a 2015. Tabulka potvrzuje, že dochází ke stárnutí populace a naopak ke snížené porodnosti. V roce 2015 u mikroregionu Bojkovsko je u věkové skupiny 0 – 14 let zaznamenáno o 0,3 % obyvatel méně oproti roku 2013 a naopak je zaznamenán 1,3 % nárůst počtu obyvatel ve věkové kategorii 65 let a výše. Z hlediska jednotlivých obcí je na tom nejlépe obec Lopeník, kde vzrůstá počet obyvatel do 14 let a klesá počet obyvatel starších 65 let. Z opačného hlediska je na tom nejhůře obec Komňa, kde se počet obyvatel do 14 let snížil

nejvíce ze všech obcí mikroregionu a také obec Žitková, kde je rovněž zaznamenán pokles obyvatel do 14 let a nejvyšší nárůst obyvatel starších 65 let.

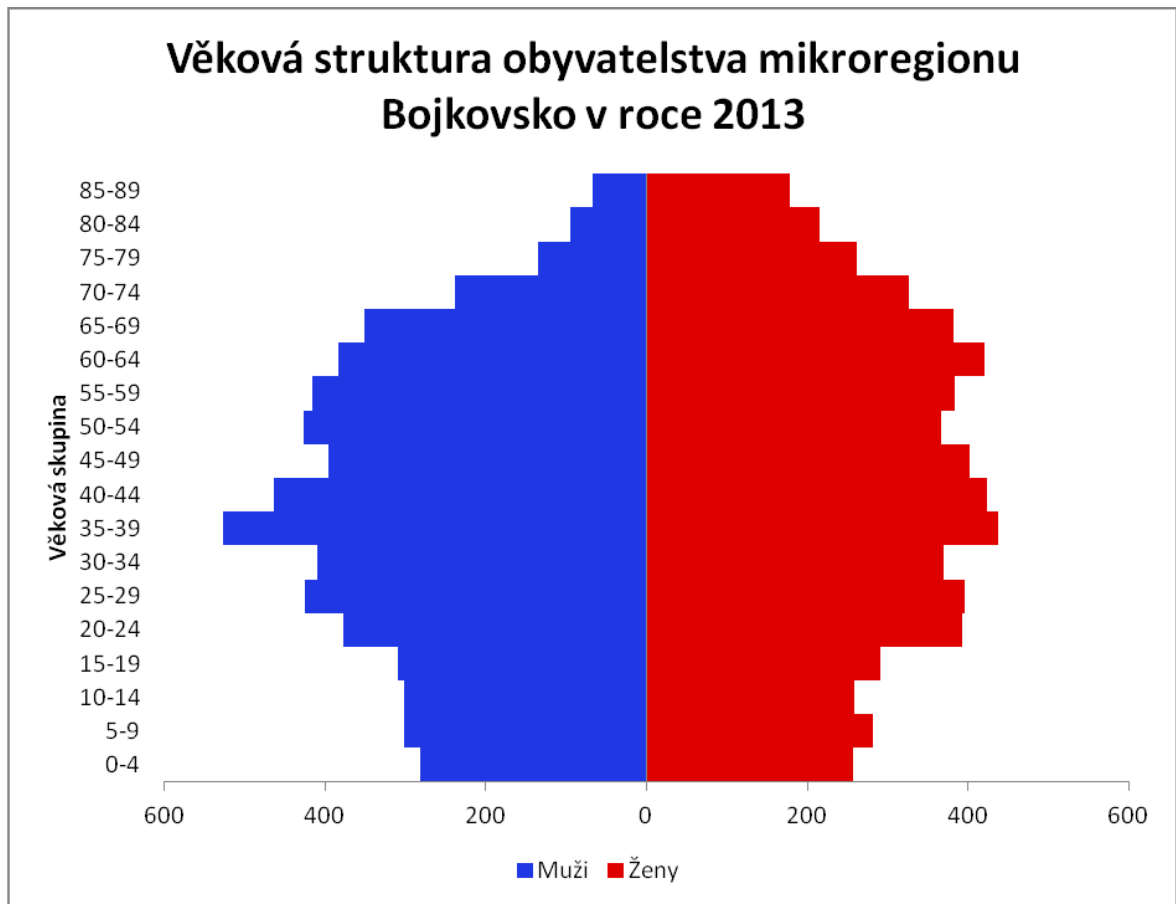
Tabulka 6: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v letech 2013 a 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)

Obec	Věková skupina 0 – 14 let (%)			Věková skupina 65 let a více (%)		
	2013	2015	Rozdíl	2013	2015	Rozdíl
Bojkovice	13,6	13,3	-0,3	18,9	20,2	1,3
Hostětín	14,5	15,6	1,1	19,8	19,9	0,1
Komňa	16,8	14,7	-2,1	16,5	18	1,5
Lopeník	16,8	18,5	1,7	18,4	17,5	-0,9
Nezdenice	11,6	12,2	0,6	28,8	31,3	2,5
Pitín	15,4	14,9	-0,5	16,6	17,3	0,7
Rokytnice	12,7	12,3	-0,4	20	21	1
Rudice	11,7	11,7	-	20,7	22,1	1,4
Šanov	15,1	14,3	-0,8	17,5	18,8	1,3
Šumice	14,2	14,4	0,2	18,9	19,3	0,4
Vápenice	15,1	15,6	0,5	17,6	18,1	0,5
Vyškovec	14,8	16,3	1,5	19,5	19	-0,5
Záhorovice	14,6	13	-1,6	15	16,9	1,9
Žitková	17,2	16,4	-0,8	14,9	18,1	3,2
Mikroregion Bojkovsko	14,1	13,8	-0,3	18,8	20,1	1,3

Tabulka 7: Index stáří obyvatel v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko v letech 2011 a 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)

Obec	Index stáří v %	
	2013	2015
Bojkovice	138,5	151,7
Hostětín	137,1	127,8
Komňa	98	122,6
Lopeník	109,1	94,7
Nezdenice	247,1	257,8
Pitín	107,5	116,1
Rokytnice	157,5	170,8
Rudice	176,9	188,5
Šanov	116,4	131,3
Šumice	132,5	134
Vápenice	116,7	115,6
Vyškovec	131,8	116
Záhorovice	103,1	130
Žitková	86,7	110,7
Mikroregion Bojkovsko	133,9	145,9

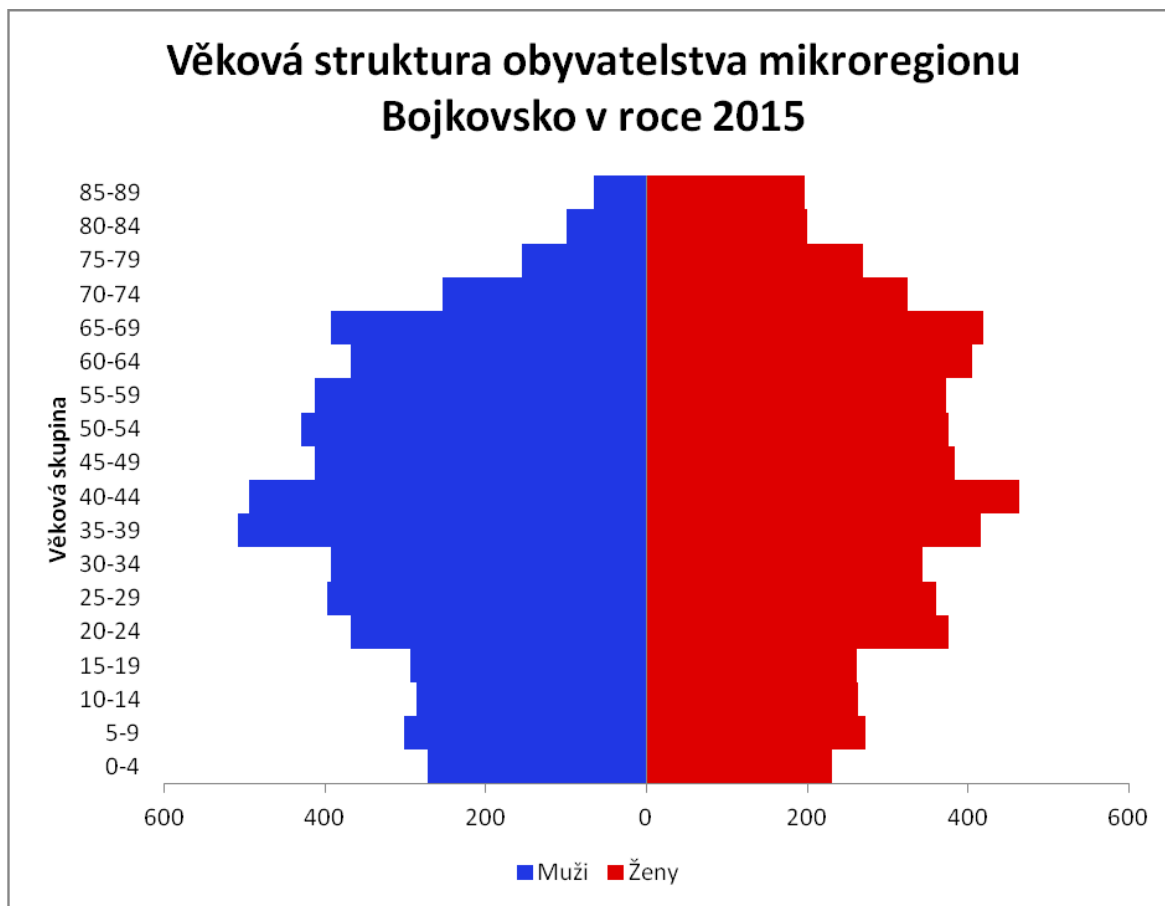
Stárnutí obyvatelstva rovněž potvrzuje Index stáří, který má rostoucí tendenci ve většině obcí, avšak u obcí Hostětín, Lopeník, Vápenice a Vyškovec je zaznamenán klesající charakter. Ovšem při pohledu na celý mikroregion Bojkovsko je index stáří v roce 2015 vyšší o 12 % oproti roku 2013.

Graf 4: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v roce 2013 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)

Z grafu výše je zřejmé, že počet mužů i žen je víceméně stejný u obyvatel do 34 let. Ve věkové skupině 35 – 55 let převládá větší počet mužů než žen. Zde je největší rozdíl ve věkové kategorii 35 – 39 let, kde počet mužů suverénně převyšuje počet žen.

Nicméně s rostoucím věkem obyvatel se počet mužů snižuje a převládají zejména ženy. Tento trend je patrný od 70 let a více. Zde se opět potvrzuje, že ženy se dožívají vyššího věku než muži.

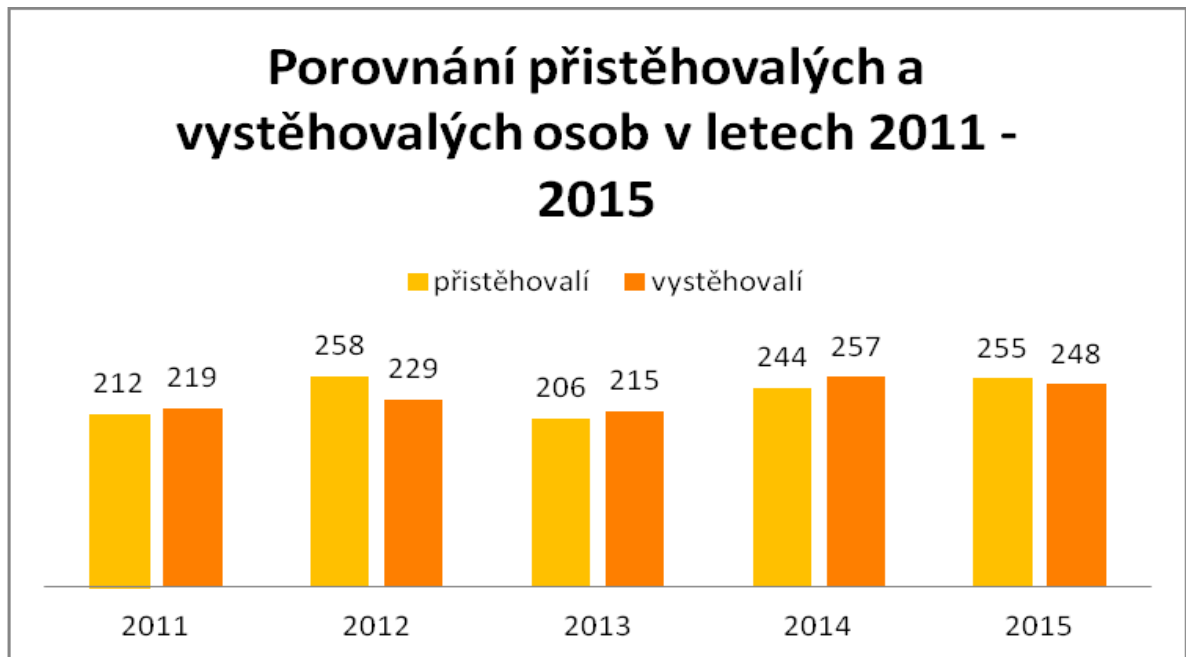

Graf 5: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v roce 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)

Věková struktura obyvatel za rok 2015 se nepatrně liší oproti předcházejícímu grafu za rok 2013. Zde sice rovněž převládá počet mužů nad počtem žen, avšak rozdíl je velmi malý.

Ve věkové kategorii 35 – 39 let je více než 500 mužů, naopak žen je přibližně 400. V následujících letech se začíná poměr mužů a žen opět vyrovnávat.

To se opět mění u věkové skupiny 70 let a výše, kde začíná převládat počet žen nad počtem mužů, např. ve věkové kategorii 85 – 89 let je přibližně 80 mužů, avšak žen ve stejné kategorii je více než 200.

Graf 6: Porovnání přistěhovalých a vystěhovalých osob v letech 2011 – 2015 (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a)

Porovnání počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob za období 2011- 2015 je znázorněno v grafu výše. Zde jsou hodnoty na velmi podobných úrovních. Nejmenší počet přistěhovalých osob je sledován v roce 2013, kdy se do celého mikroregionu Bojkovsko přistěhovalo pouze 206 osob, naopak největší počet je zaznamenán o rok dříve a to celkem 258 osob. V roce 2013 se rovněž vystěhovalo nejméně osob a to pouze 215, avšak další dva roky to již bylo 257 a 248 osob.

V tabulce níže je již znázorněna hrubá míra migračního salda, což je poměr migračního salda na počet obyvatel středního stavu a to za jednotlivé obce mikroregionu Bojkovsko v letech 2011 – 2015.

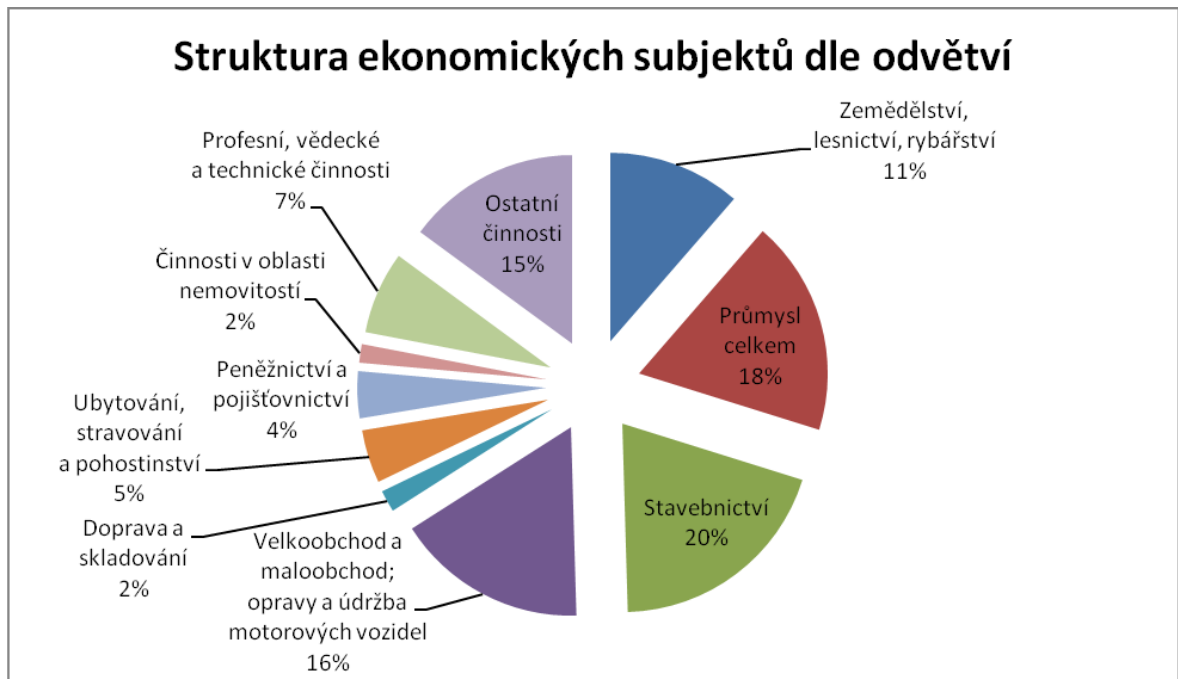
Tabulka 8: Hrubá míra migračního salda v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko v letech 2011 – 2015 (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017d)

Obce	Hrubá míra migračního salda (v ‰)				
	2011	2012	2013	2014	2015
Bojkovice	-8,3	-1,8	-5,4	-6,6	-7,5
Hostětín	4,2	4,2	-8,2	-25,1	-8,5
Komňa	12,4	14	13,8	-12	-
Lopeník	16,1	52,3	64,9	40,6	19,1
Nezdenice	30,9	42,1	9,4	42,2	36,7
Pitín	-1,1	-5,3	-7,5	4,3	-
Rokytnice	1,73	5,2	-3,5	-	19
Rudice	8,8	-15,6	-9,1	17,5	-11,1
Šanov	6,1	-	-2,1	-16,7	-6,4
Šumice	-8,8	-3,5	2,4	-1,2	3,6
Vápenice	-	9,9	-10,2	-	14,7
Vyškovec	-19,9	13,8	-	32,7	-13,3
Záhorovice	3,7	2,8	2,7	-19,3	5,6
Žitková	21,4	-27,2	-5,7	23,1	-28,7

Tabulka znázorňuje pohled na migraci z relativního hlediska. Vyplývá z ní, že kladných hodnot dosahovala hrubá míra migračního salda především v roce 2011 téměř u většiny obcí. Nejkladnější hodnotu zaznamenala obec Lopeník v roce 2013, kdy dosahovala hodnoty 64,9 ‰. Naopak nejzápornější hodnoty dosahovala obec Žitková a to v roce 2015, kdy měla hodnotu hrubé míry migračního salda – 28,7 ‰.

4.2.2 Hospodářství a trh práce mikroregionu Bojkovsko

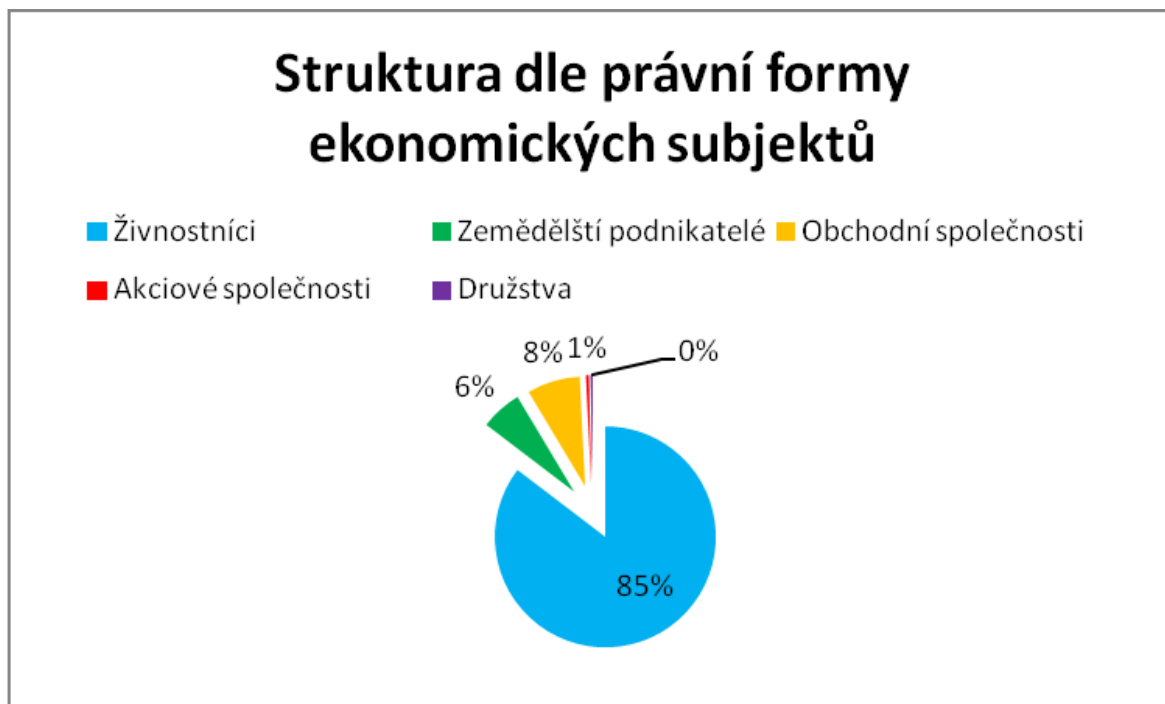
Graf níže znázorňuje procentuální rozdělení ekonomických subjektů dle jednotlivých odvětví v mikroregionu Bojkovsko.

Graf 7: Struktura ekonomických subjektů dle odvětví v mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c)

Nejvíce ekonomických subjektů spadá do kategorie stavebnictví, které dosahuje 20 %. Hned poté následuje průmysl (18 %), velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (16 %) a zemědělství, lesnictví, rybářství (11 %). Následují činnosti, které mají méně než 10 % zastoupení. Profesní, vědecké a technické činnosti (7 %), ubytování, stravování a pohostinství (5 %), peněžnictví a pojišťovnictví (4 %), činnosti v oblasti nemovitostí (2 %) a doprava a skladování (2 %).

Následují ostatní činnosti (15 %), kde zařazujeme například informační a komunikační činnosti (1 %), administrativní a podpůrné činnosti (1 %), veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (1 %), vzdělávání (1 %), zdravotní a sociální péče (1 %), kulturní, zábavní, rekreační činnosti (2 %) a další.

Graf 8: Struktura dle právní formy ekonomických subjektů mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c)

Graf ukazuje, že v mikroregionu Bojkovsko převažují především fyzické osoby podnikající na živnostenský list, které tvoří 85 % v námi znázorněné struktuře dle právní formy ekonomických subjektů. Poté následují obchodní společnosti (8 %) a významný podíl na ekonomice mikroregionu mají také zemědělní podnikatelé (6 %). Nakonec akciové společnosti představují 1 % ekonomických subjektů a množství družstev je tak zanedbatelné, že netvoří ani 1 %.

Z hlediska struktury podniků v jednotlivých obcích se absolutně největší počet podniků nachází v Bojkovicích, kde je celkem 946 podniků. Z toho tvoří největší počet živnostníci, kterých je 695, následuje 94 obchodních společností, 22 zemědělských podnikatelů, 8 akciových společností a 4 družstva. Po Bojkovicích následuje obec Šumice, kde se nachází 371 podniků a také obec Záhorovice s 243 podniky.

Nejmenší počet podniků se nachází v obcích Vyškovec a Žitková, kde je pouze 43 podniků a také Hostětín, kde je pouze o málo více podniků, a to 46.

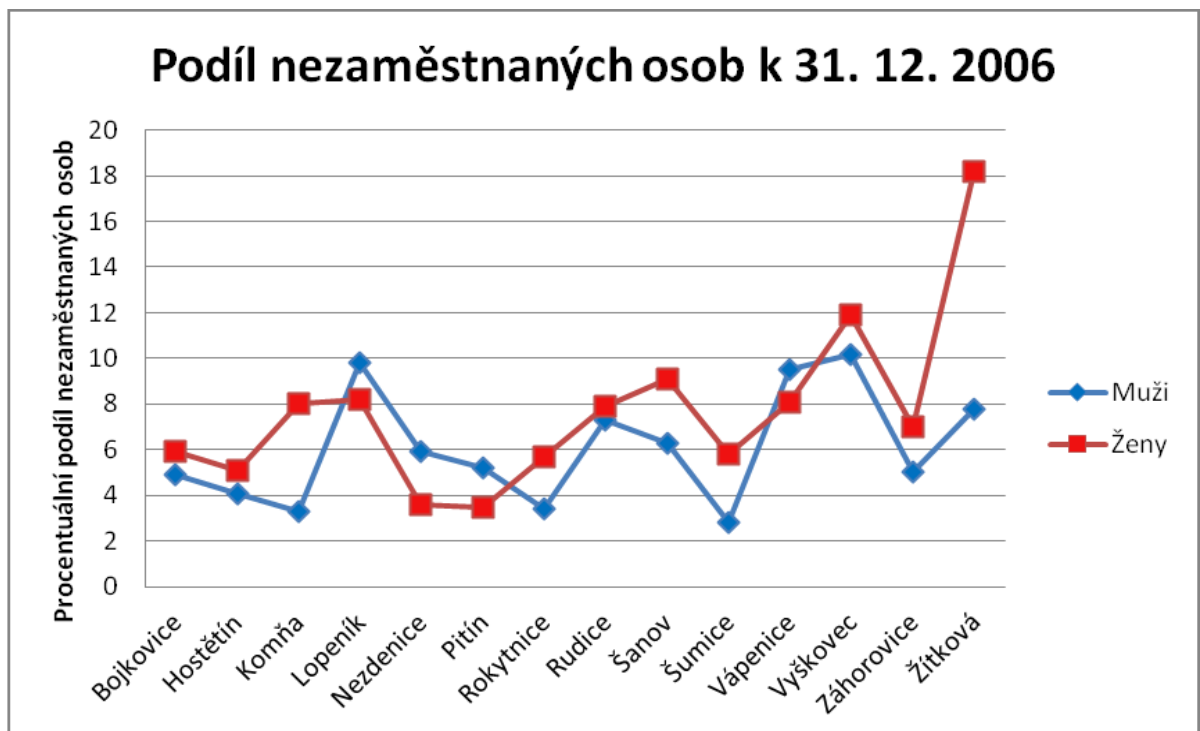
Akciové společnosti se nacházejí pouze v Bojkovicích, v Pitíně a v Rokytnicích, naopak družstva nalezneme pouze v Bojkovicích, v Komni, v Nezdenicích, v Pitíně a v Rudicích.

Tabulka 9: Ekonomické subjekty v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c)

Obce	Podniky celkem	Z nich				
		Živnostníci	Zemědělství podnikatelé	Obchodní společnosti	Akciové společnosti	Družstva
Bojkovice	946	695	22	94	8	4
Hostětín	46	29	7	4	-	-
Komňa	117	78	9	5	-	1
Lopeník	56	31	12	3	-	-
Nezdenice	144	122	2	6	-	1
Pitín	184	144	9	7	1	1
Rokytnice	145	107	11	13	1	-
Rudice	91	80	-	1	-	1
Šanov	89	65	8	6	-	-
Šumice	371	317	4	15	-	-
Vápenice	66	31	21	1	-	-
Vyškovec	43	18	18	3	-	-
Záhorovice	243	199	3	12	-	-
Žitková	43	14	11	6	-	-
Mikroregion Bojkovsko	2 584	1 930	137	176	10	8

Mezi největší zaměstnavatele mikroregionu Bojkovsko se řadí Strojírenské a kovovýrobní družstvo SKD v Bojkovicích, Moravia cans v Bojkovicích, Zeveta v Bojkovicích a také TVD v Rokytnici.

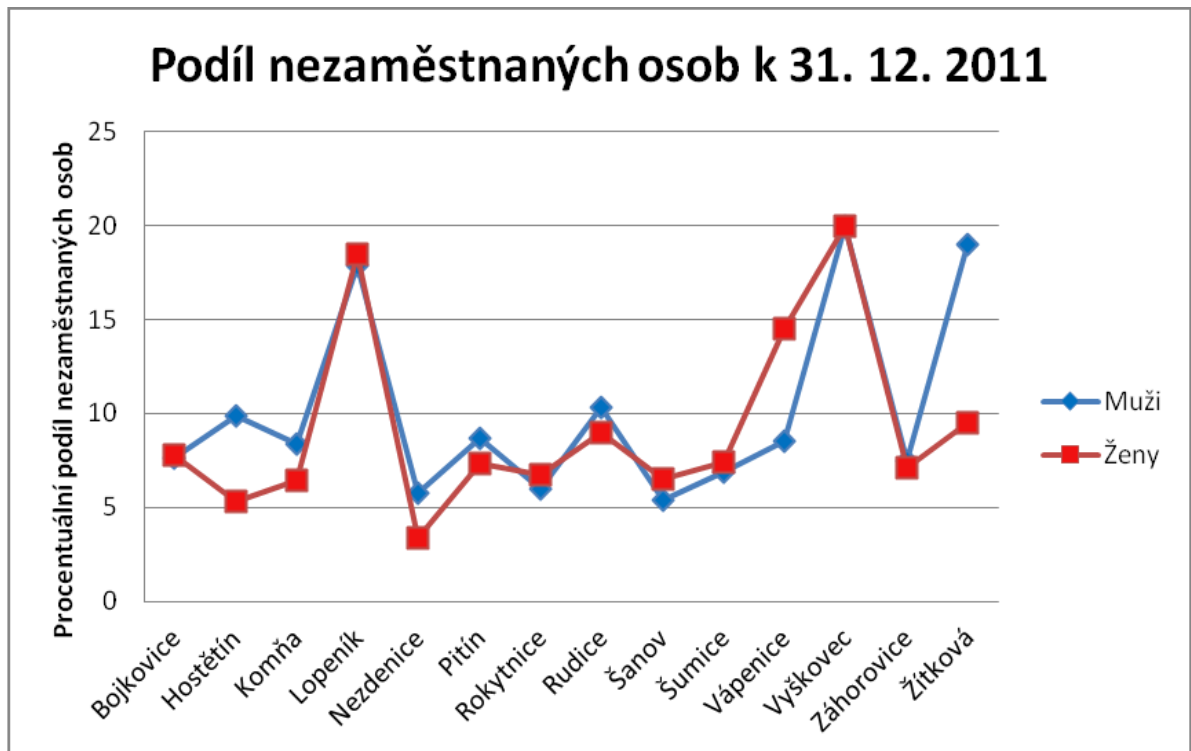
V grafech níže je znázorněn vývoj podílu nezaměstnanosti za obce mikroregionu v letech 2006, 2011 a 2016.

Graf 9: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2006 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d)

Z grafu výše je patrné, že v roce 2006 byla vyšší nezaměstnanost žen oproti mužům ve většině obcí. Zde je nejvyšší nezaměstnanost v obci Žitková, kde je více než 18% nezaměstnanost u žen a téměř 8% nezaměstnanost u mužů. V obcích Lopeník, Nezdenice, Pitín a Vápenice je však nezaměstnanost vyšší u mužů než u žen.

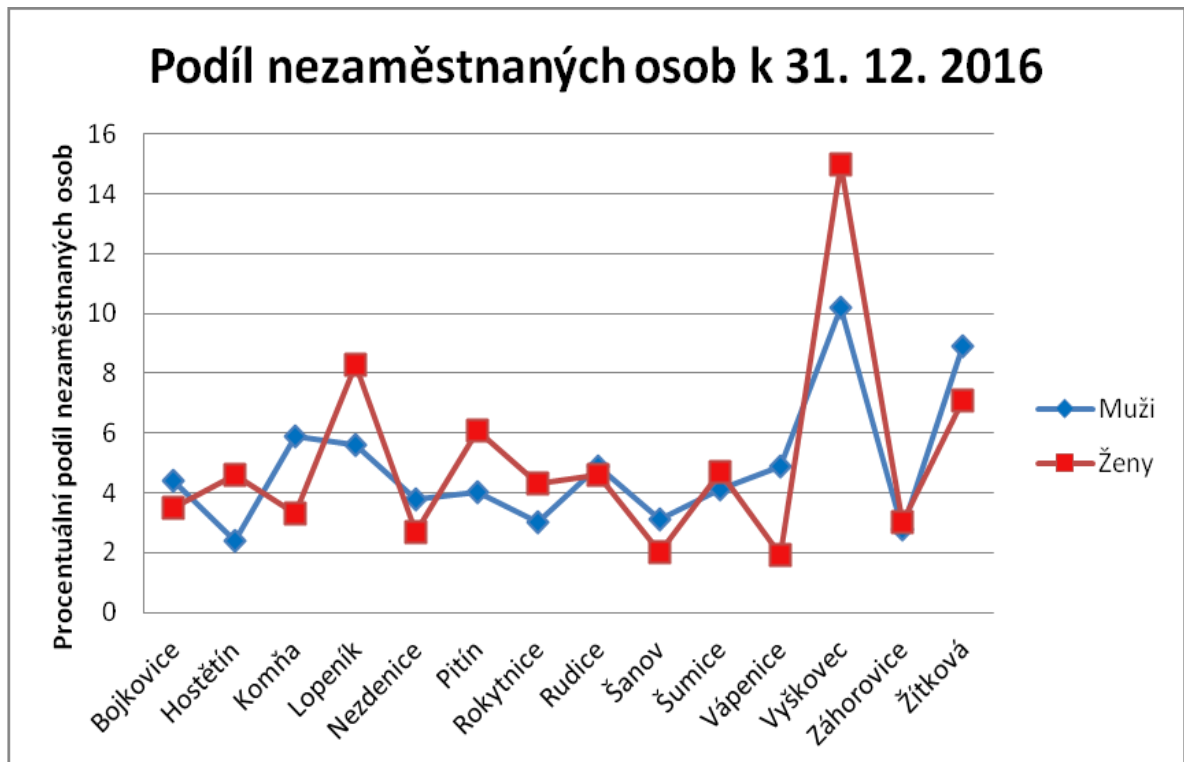
Nejnižší nezaměstnanost byla zaznamenána v obci Šumice, kde nezaměstnanost u mužů dosahovala necelých 3 % a nezaměstnanost žen přibližně 5 %.

Graf 10: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2011 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d)

V grafu výše je zaznamenána nezaměstnanost za rok 2011. Zde jsou patrné vyšší výkyvy v nezaměstnanosti oproti roku 2006. Nejvyšší nezaměstnanost je zaznamenána u mužů i žen v obci Lopeník, kde dosahuje okolo 18 %, což je oproti roku 2006 nárůst téměř o 10 %. Dále je sledovaná vysoká míra nezaměstnanosti rovněž u obce Vyškovec, kde dosahuje hodnot okolo 20 %, což je opět velmi vysoký nárůst oproti období 2006. V obci Žitková došlo k opačnému efektu u nezaměstnanosti, a to že zde je nezaměstnanost mužů přibližně 18 %, tedy stejně jako nezaměstnanost žen v roce 2006 a nezaměstnanost žen je necelých 10%.

Nejnižší nezaměstnanost byla v obci Nezdenice u žen, kde se pohybovala na hranici 4 % a u mužů na hranici 6 %.

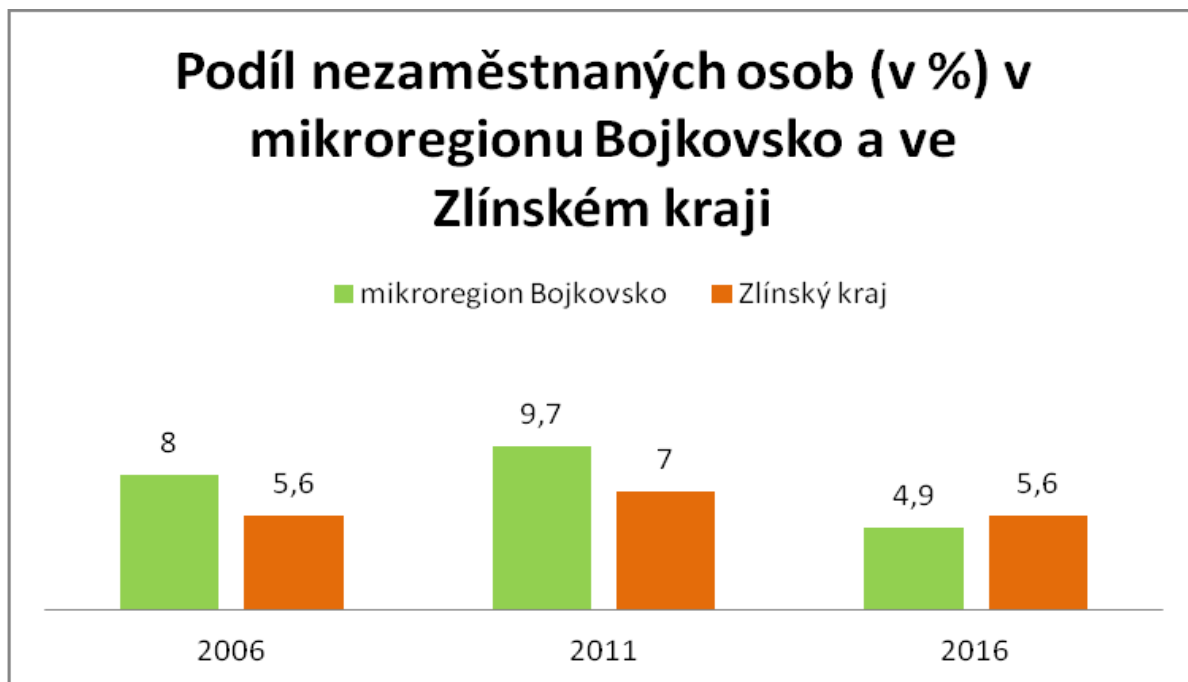

Graf 11: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d)

Za rok 2016 je zaznamenáno snížení úrovně nezaměstnanosti téměř ve všech obcích. V tomto období byla nejvyšší úroveň nezaměstnanosti, podobně jako v předchozích letech u obce Vyškovec, kde u žen byla zaznamenána nezaměstnanost přibližně 15 % a u mužů přesáhla nezaměstnanost 10 %. Nicméně i tak došlo v obci Vyškovec ke snížení nezaměstnanosti oproti předcházejícímu roku.

Dále byla vyšší nezaměstnanost zaznamenána opět u obcí Lopeník a Žitková, avšak i tak došlo k významnému snížení úrovně nezaměstnanosti oproti roku 2011.

V ostatních obcích je nezaměstnanost přibližně stejná, mezi 2 – 6 % a můžeme tak říci, že se ekonomická situace v posledních letech zlepšuje a je zaznamenán pozitivní trend u zaměstnanosti.

Graf 12: Srovnání podílu nezaměstnaných osob (v %) v mikroregionu Bojkovsko a ve Zlínském kraji v letech 2006, 2011 a 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d)

V letech 2006 a 2011 dosahoval podíl nezaměstnanosti v mikroregionu Bojkovsko vyšších hodnot než ve Zlínském kraji, avšak za rok 2016 je podíl nezaměstnanosti v mikroregionu Bojkovsko 4,9 % a ve Zlínském kraji 5,6 %, tudíž tak mikroregion Bojkovsko vykazoval nižší hodnoty než hodnota za celý Zlínský kraj.

5 VYHODNOCENÍ ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ, VÝVOJE A STRUKTURY JEHO VEŘEJNÉ PODPORY V MIKROREGIONU BOJKOVSKO

5.1 Rozvoj ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko

Mezi tradiční odvětví národního hospodářství řadíme zemědělskou výrobu a na ni navazující potravinářskou výrobu. Vzhledem k tomu, že se na území mikroregionu nacházejí zejména malé obce, zemědělství tak pro ně představuje významný potenciál pro rozvoj venkovského prostoru. Jelikož se však území mikroregionu nachází v chráněném území CHKO Bílé Karpaty, platí zde zvláštní režim hospodaření a jsou zde omezené možnosti pro rozvoj a také pro zacházení se zemědělskou půdou. (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020, s. 38)

Významnou roli v mikroregionu Bojkovsko a potažmo v celém Zlínském kraji představuje zejména ekologické zemědělství. Podle údajů Ministerstva zemědělství zveřejněných na jejich webových stránkách, bylo k 12. 01. 2015 ve Zlínském kraji zařazeno do systému ekologického zemědělství celkem 362 ekologických podnikatelů na rozloze s výměrou přes 36 500 hektarů (součástí je necelých 2000 hektarů, které jsou v přechodném období). Z těchto počtů je ve Zlínském kraji cca 338 ekologických zemědělců a 33 producentů biopotravin. Někteří jsou současně výrobci i ekozemědělci. Pro porovnání, k uvedenému datu bylo v celé České republice k ekologickému zemědělství registrováno 4 414 subjektů (z toho je 3 875 ekozemědělců a 514 výrobců biopotravin) na rozloze přibližně 475 000 hektarů půdy (z toho je 20 000 hektarů v přechodném období). (ISKOPANICE, ©2016)

V tabulce v příloze II je uveden výčet všech ekologických zemědělců, kteří mají k 04. 03. 2017 platný certifikát. Těchto zemědělců se v mikroregionu Bojkovsko nachází celkem 39 a pokrývají rozlohu více než 3 900 hektarů.

V každé ze 14 obcí mikroregionu Bojkovsko se nachází minimálně jeden ekologický zemědělec. Nejvíce ekologických zemědělců je evidováno v obcích Pitín a Bojkovice, kde se v každé nachází 7 ekologických zemědělců.

Největší plochu pro ekologické zemědělství má registrovanou Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice a to o rozloze 919,79 ha, na nichž chová skot. Naopak nejmenší

plochu 0,19 ha má pro ekologické zemědělství registrovanou pan Gabrhel z obce Vápenice, na níž chová skot a ovce.

Z hlediska ekochovu se v mikroregionu Bojkovsko v ekologickém zemědělství chová zejména skot, kterému se věnuje 22 zemědělců. Poté převládají ovce, kterým se věnuje 11 zemědělců a koně, které chová 6 zemědělců. Pouze okrajově jsou zemědělci zaměřeni na chov prasat, koz a drůbeže. Celkem 11 zemědělců nemá ekochov a věnují se spíše plodinám.

Většina těchto ekologických zemědělců vznikla ze zemědělských družstev, avšak jsou zde i zemědělci, kteří si založili živnost pouze za účelem ekologického pěstování nebo chovu. Všichni tito zemědělci mají sídlo evidované na území mikroregionu. První zemědělci zahájili svoji činnost v roce 1991, konkrétně pan František Kovář z Pitína, který se nevěnuje ekochovu. V následujících letech nastal boom a spousta zemědělců začala podnikat. Kromě roku 1994 zahájili svoji činnosti zemědělci v každém roce, až do roku 2005. Zde nastal menší útlum, avšak již od roku 2008 opět začali zemědělci podnikat. V posledních letech je zaznamenán úbytek vznikajících zemědělců, jelikož mezi lety 2012 – 2014 na území mikroregionu žádný zemědělec nezahájil svoji činnost. Poslední evidovaný zemědělec, pan Petr Humpola z Bojkovic, zahájil v roce 2015 činnost na chov skotu, od té doby není registrován nový ekologický zemědělec.

Co se týká počtu zaměstnanců a tržních obrátů, většina zemědělců tyto informace neuvádí. Největším počtem zaměstnanců disponuje Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice, které zaměstnává 10 – 19 lidí. Ve většině případů však zemědělci nikoho nezaměstnávají a jedná se tak spíše o rodinné farmy, viz tabulka v příloze II.

5.2 Příklady dobré praxe

Ekologické zemědělství má výrazný vliv na rozvoj venkova, což znázorňují rovněž příklady dobré praxe. Takových farem je v České republice celá řada, pro lepší představu jsou níže vybrány farmy Ekofarma Javorník, Agrofyto, spol. s r.o. Lidečko, Farma Kudlov s.r.o., Farma Koldokol a Centrum Veronica Hostětín. Jedná se o farmy, kde se ve většině případů věnují chovu skotu, z něhož produkují potraviny v bio kvalitě nebo produkují např. biolády a mošty z vlastních sadů a samozřejmě také pořádají slavnosti a akce pro širokou veřejnost.

Ekofarma Javorník

Farma nacházející se ve Štítné nad Vláří není rodinnou farmou, ale jedná se o velký podnik s rozlohou téměř 1 800 hektarů a zaměstnává desítky lidí. Farma se soustřeďuje nejen na klasické zemědělství, ale provozuje rovněž řadu doplňkových činností. Ve vlastní malé mlékárně zpracovává biomléko, které produkuje a z něj rovněž produkuje jako jediný výrobce v ČR biohermelín. Dále obyvatelům poskytuje kvalitní maso z vlastního chovu, konkrétně chov skotu masného plemene SIMENTÁL. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016a)

Podnik je ovšem také významným producentem špaldy a získal řadu ocenění za výrobu špaldového pečiva. S ekologickým zemědělstvím souvisí taktéž ovocné sady, podnik se tak snaží o obnovu pěstování ovoce, zejména švestky, které jsou poté zpracovány v místní pálenici. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016a)

V polovině roku 2015 ekofarma otevřela vlastní farmářskou prodejnu, v níž je možné zakoupit tvaroh, mléko, jogurty, zákysy, již výše zmíněné biohermelíny, špaldové pečivo a řadu dalších produktů. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016b)

Podnik samozřejmě splňuje veškeré předpoklady ekologického zemědělství, kterými jsou welfare zvířat a ochrana přírody a krajiny v CHKO Bílé Karpaty. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016a)

Agrofyto, spol. s r.o. Lidečko

Ekofarma se nachází v hornaté oblasti Valašska, v obcích Lidečko a Horní Lideč. Tento certifikovaný ekologický podnik se specializuje na chov mléčného holštýnského skotu a masného skotu Simentál a Limousine, z nichž poté produkuje maso a mléko v bio kvalitě. Zpracování masa probíhá uvnitř podniku, ale zpracování mléka probíhá v mlékárně Valašské Meziříčí, nicméně to je zde poté zpracováno v mléčné bio produkty. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016a; POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016c)

Farma nepoužívá umělá hnojiva ani chemické prostředky k ochraně rostlin. Dobytek je krměn pouze přirozenými krmivy a jejich zdravotní péče probíhá bez užívání antibiotik, hormonů, masokostních mouček, geneticky modifikovaných potravin apod. Vzhledem k tomu, že je ekologické zemědělství uzavřený cyklus, podnik si sám produkuje

rovněž krmiva a osiva pro dobytek, a to pšenici, žito, pohanku, hořčici a jiné. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016c)

Podnik pořádá exkurze pro děti a školy a rovněž poskytuje kraxi studentům zemědělských oborů. V prostorách farmy se již konaly také Farmářské slavnosti, v rámci kterých proběhla prohlídka ekofarmy, ukázka prací ovčáckých psů, prohlídka bourárny či ochutnávka produktů a místních specialit. (POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016a; POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji, ©2016c)

Farma Kudlov s.r.o.

Jak již z názvu vyplývá, farma se nachází v obci Kudlov u Zlína. Specializuje se zejména na chov dojnic plemene Pingau a masný skot plemene Aberdeen Angus. Všechny jejich výrobky jsou produkovány v bio kvalitě a lze si tak na farmě zakoupit pasterované i nepasterované mléko, tvaroh, různé druhy čerstvých sýrů apod. (LÍSKA, Z. S., ©2017)

Farma Koldokol

Farma působí od roku 2007 v malebné obci Krhov v Bílých Karpatech. Rodina se zaměřuje především na produkci bio produktů. Jedním z jejich prvních výrobků byla Bioláda, což je bio džem bez použití cukru. Mezi další produkty patří čajové směsi z bylinek, sirupy a ledové čaje, vše z jejich vlastních sadů. (KOLDOKOL, ©2017)

Rodina se snaží co nejvíce rozšiřovat záběr svých činností, věnuje se také výrobě točené keramiky (hrníčky, misky, aromalampy, apod.) a výrobě šperků. Své produkty farma prodává prostřednictvím internetového eshopu a rovněž přímo na farmě. (KOLDOKOL, ©2017)

Farem a výrobců ekologických produktů se ve Zlínském kraji nachází spousta, avšak jedním z nejvýznamnějších center, u kterého lze uvést řadu příkladů dobré praxe, je Centrum Veronica Hostětín v mikroregionu Bojkovsko.

5.3 Centrum Veronica Hostětín

Centrum Veronica Hostětín je vzdělávacím a informačním střediskem, nacházejícím se v obci Hostětín. Obec spolu s centrem Veronica Hostětín a Občanským sdružením Tradice Bílých Karpat realizuje řadu ekologických projektů. (Veronica centrum Hostětín, ©2017b)

Hlavním posláním Centra Veronica Hostětín je dokázat na základě praktických příkladů, realizovaných modelových projektů a výsledků jejich monitorování, že vztah k přírodě, místním zdrojům a tradicím, může spolu s ohleduplným hospodařením chránit životní prostředí, ekonomicky podporovat venkov, pomáhá zmenšovat nezaměstnanost a další. (Veronica centrum Hostětín, ©2017b)

Centrum je rovněž součástí Ekologického institutu Veronica, který se věnuje výzkumu a vzdělávání v oblasti ochrany přírody a krajiny, udržitelné spotřeby (zelená domácnost, zelený úřad a firma), ochrany klimatu, úspory energie, obnovitelných zdrojů, zapojování veřejností do plánování a rozhodování a v oblasti udržitelného regionálního rozvoje. (Veronica Ekologický institut, ©2017a)

5.3.1 Modelové projekty udržitelného rozvoje

BIO – Moštárna

Od roku 2000 se v místní moštárně vyrábí vyhlášené hostětínské jablečné bio-mošty a bylinné bio-sirupy. Pro jejich výrobu se používají jablka v BIO kvalitě a tradiční výrobní postupy, což se lze dočíst i na etiketách na výrobcích, jedná se o šťávu neředěnou, nefiltrovanou a nepřislažovanou, která je konzervována pasterizací bez chemického ošetření. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c)

BIO Moštárna Hostětín s.r.o. funguje jako samostatná společnost, která spolupracuje s Centrem Veronica Hostětín. Technologie výroby moštů odpovídá svou velikostí rodinným farmám. Jablka jsou do moštárny dopravována v kontejnerech na nákladních autech, poté jsou třizeny do násypných boxů, odkud jsou jablka šnokovým dopravníkem dopravovány do drtiče, kde dojde k jejich rozemletí na jablečnou drť. Ta se posléze lisuje prostřednictvím pásového lisu, z ní vylisovaná šťáva se čerpá do sedimentačních tanků, kde dochází k odkalování. Následně dochází ke stáčení moštu a k pasterizaci při teplotě okolo 85°C. (HOSTĚTÍNSKÝ MOŠT, ©2017)

Obrázek 3: Zařízení pro výrobu moštu (HOSTĚTÍNSKÝ MOŠT, ©2017)

Kořenová čistírna odpadních vod

Tato čistírna jako první svého druhu na východní Moravě i v samotné CHKO Bílé Karpaty a vznikla v roce 1996 v Hostětíně. Základ tvoří umělý mokřad s běžnými rostlinami mokřadního typu, jako jsou například rákos obecný. Voda se čistí díky bakteriím, které žijí na kořenech rostlin a rozkládají tak organické znečištění. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c)

Fotovoltaické elektrárny v obci

Od roku 1997 využívá centrum Veronica a potažmo celá obec Hostětín výhody sluneční energie. Na 9 domech jsou umístěny sluneční kolektory, na moštárně jsou umístěny fotovoltaické panely a elektrárna je umístěná také na pozemku u výtopy. Obec tak využívá slunce na výrobu elektřiny a pro ohřev teplé vody, čímž ročně uspoří kolem 100 tun emisí oxidu uhličitého, které by vznikly spalováním fosilních paliv při výrobě elektřiny. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c)

Vytápění prostřednictvím biomasy

Od roku 2000 funguje v obci centrální výtopna, která spaluje štěpky z odpadního dřeva z okolních dřevozpracujících závodů (500-600 tun ročně). Tato ojedinělá investice byla financována ze Státního fondu životního prostředí, z nizozemského grantu v rámci snižování emisí oxidu uhličitého, České energetické agentury a ze zdrojů obce a obyvatel. (HOSTĚTÍN, ©2017a)

Za jednu topnou sezónu výtopna vyprodukuje přibližně 3 500 GJ tepla a uspoří tak 1 500 tun oxidu uhličitého ročně. Platby za palivo nejdou žádným mezinárodním společnostem a elektrárnám, ale výhradně zpět obci a místním podnikatelům, díky čemuž je zajištěná také energetická soběstačnost a nezávislost obce. (HOSTĚTÍN, ©2017a)

Mezi další projekty patří **Pasivní dům Centra Veronica**, který byl postaven v roce 2006 jako první česká budova splňující pasivní standard. Roční spotřeba energie pro vytápění takového domu je menší, než 15 kWh/m², což je oproti běžným domům téměř 10x méně nebo projekt **Šetrné veřejné osvětlení**, čímž obec šetří elektřinu a značně omezuje světelné znečištění. Úspora energie činí bezmála 30 %, životnost svítidel se předpokládá 20 – 30 let a životnost výbojek 5 – 6 let. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c; HOSTĚTÍN, ©2017b)

Centrum Veronica rovněž disponuje **historickou sušárnou ovoce**, v níž si mohou ovoce pro svou vlastní potřebu sušit obyvatelé obce i obyvatelé z blízkého okolí. Historie sušárny se datuje od počátku 19. století, poté však nebyla využívána a chátrala, až do roku 1998 kdy došlo k její rekonstrukci. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c)

Mezi další aktivity Centra Veronica patří záchrana starých a regionálních odrůd ovoce. Pro širokou veřejnost vytvořili **ukázkový sad a zahradu**, kde se prostřednictvím **naučné stezky** zapojí do procesu přírodního zahradničení, záchrany starých ovocných odrůd a obnovy extenzivních ekologických sadů v krajině. Na naučné stezce jsou rovněž k vidění **dřevěné sochy v krajině**. Každá socha se pojí s určitou pověstí, např. socha **Objetí** představuje splnutí dvou osob, což naznačuje souznění lidí s okolní krajinou. (Veronica centrum Hostětín, ©2017c)

Nakonec veškeré své produkty představuje na jarmarcích a slavnostech, které rovněž spolupořádá a kde se propagují regionální a ekologické výrobky, např. na Jablečných

slavnostech v Hostětíně, Biojarmarku v Brně, na Dnech Země a další. (Veronica Ekologický institut, ©2017b)

5.4 Vývoj a struktura veřejné podpory ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko

Všech 39 ekologických zemědělců, kteří mají aktuálně platný certifikát, využívají finanční podporu ze strany dotací. Tuto podporu v České republice zajišťuje Ministerstvo zemědělství a jedná se zejména o prostředky z Programu rozvoje venkova, Operačního programu Životního prostředí, Integrovaného regionálního Operačního programu, případně z Operačního programu Rybářství.

Již za programové období 2007 – 2013 zemědělci tyto možnosti využívali, nicméně nejsou dostupné údaje, kde by bylo uvedeno, z jakého fondu dotaci čerpali. Pro zhodnocení čerpání dotací je v příloze III uvedena tabulka čerpání dotací ekologických zemědělců v mikroregionu Bojkovsko za rok 2015. V tomto roce využilo 34 zemědělců dotaci a každý z nich čerpal z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a prostřednictvím přímých plateb z Evropského zemědělského záručního fondu.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) využívali zemědělci zejména pro opatření méně příznivých oblastí a agroenvironmentální opatření z programového období 2007 – 2013. Někteří však tento fond využili rovněž pro opatření Natura 2000 a k modernizaci zemědělských podniků.

Přímé platby z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF PP) byly využity zejména jako finanční kompenzace, pro platbu na plochu nebo pro opatření tele masného typu.

Nejvyšší částku na jeden hektar čerpal z EZFRV David Ryšavý a jednalo se o částku 23 883 Kč. Naopak nejmenší částku ze stejného fondu na jeden hektar čerpal Tomáš Martiš, který využil pouze 3 649 Kč/ha. Přímých plateb z EZZF využil nejvíce na jeden hektar Daniel Strapina, kdy se jednalo o částku 14 553 Kč/ha a naopak nejméně využil tento fond stejně jako u předchozího fondu Tomáš Martiš, pouze částku 3 841 Kč/ha. Z hlediska částky na hektar tak nejvíce čerpal podporu za rok 2015 Daniel Strapina, David Ryšavý a František Staroba. Naopak nejméně čerpali podporu Tomáš Martiš, Veronika Rutová, Agrofiniš, spol. s r.o. a také Zemědělská družstva Bzová – Krhov, Rudice - Přečkovice a Nezdenice.

6 NÁVRH PROJEKTU ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO

Jako návrh projektu rozvoje ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko jsem zvolila projekt na produkci lisovaných olejů za studena v bio kvalitě – konkrétně se zaměřením na ostropestřec mariánský, pro Moštárnu Hostětín s.r.o. Ostropestřec je rostlina, která dorůstá do výšky téměř dvou metrů. Původ má tato rostlina ve Středomoří, a proto je dobře adaptovaná na středomořské klima. Ostropestřec se nejčastěji využívá k přípravě čaje, nicméně z jeho semen lze vyrobit vynikající ostropestřecový olej, který je výborným antioxidantem s pozitivním vlivem na játra a žlučník. (DĚDEK KOŘENÁŘ, ©2017)

6.1 Realizace projektu rozšíření výroby o lisování olejů za studena z ostropestřce

Pro realizaci projektu bude využita dotace z Programu rozvoje venkova 2014 – 2020 - 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh.

Základní identifikace projektu:

- Název projektu: Lisování bio oleje za studena z ostropestřce
- Žadatel: Moštárna Hostětín s.r.o.
- Kraj realizace: Zlínský kraj
- Rozsah celkových uznatelných nákladů: 1 208 790 Kč
- Stručný obsah projektu: Záměrem projektu je rozšíření výroby o lisování bio olejů za studena. Projekt je zaměřen na získání oleje z rostliny ostropestřec mariánský, nicméně lis bude využitelný i pro jiné plodiny. Projekt bude realizován v následujících krocích:
  - 1) výběr vhodných dodavatelů na základě výběrového řízení
  - 2) příprava prostor pro nové zařízení ve stávající budově moštárny
  - 3) instalace lisovacího zařízení
  - 3) obstarání plodiny

4) fakturace

- Hlavní cíle projektu: Cílem projektu je poskytnout zákazníkům zdravý, kvalitní a neobyčejný produkt. Navíc se stále jedná o netradiční způsob získávání oleje, čímž se Moštárna Hostětín s.r.o. stane průkopníkem této metody v mikroregionu Bojkovsko a získá nové potenciální zákazníky.

Místo realizace projektu:

- Ulice: Hostětín
- Číslo popisné: 86
- PSČ: 687 71
- Kraj (NUTS III): Zlínský
- Okres (NUTS IV): Uherské Hradiště
- Obec: Hostětín
- Popis umístění projektu: Projekt bude realizován v budově Moštárny Hostětín s.r.o.

6.1.1 Popis projektu**Výběr plodiny**

Pro zpracování oleje lze využít spoustu plodin, patří zde např. řepka, slunečnice, sója, len, ostropestřec, vinná semínka, bavlník, konopí, mák a řada dalších plodin. Pro tento projekt je zvolen ostropestřec z řady důvodů a to zejména proto, že je po něm zvýšená poptávka v okolí, dále z důvodu snadného pěstování a můžeme ji rovněž snadno nalézt v přírodě. Semínko této plodiny je tvrdé, tudíž lis, který bude toto semínko zpracovávat na olej lze v budoucnu využít i na jiné plodiny.

Výběr vhodného dodavatele výrobní linky

Na základě výběrového řízení bude proveden výběr dodavatele výrobní linky pro výrobu oleje za studena. Na trhu existuje řada výrobců těchto zařízení, které se člení podle toho, jakou plodinu chceme na daném lise zpracovávat, a poté jsou k dispozici různé velikosti lisů podle požadované kapacity zařízení. Tento lis je možné zakoupit včetně veškerého zařízení a filtrace.

Výběr vhodného dodavatele pro balení oleje

Na základě výběrového řízení bude proveden výběr dodavatele na zakoupení nádob (sklenic), v nichž bude uchováván a prodáván olej.

Příprava prostor pro nové zařízení

Lis pro získání bio oleje za studena bude umístěn ve stávající budově moštárny, a proto zde pro něj bude vymezen prostor na základě efektivnějšího rozmístění strojů.

Dovoz a instalace výrobní linky

Vybraný dodavatel, od kterého bude lis zakoupen, jej dopraví do Hostětína a provede jeho instalaci na určeném místě pro zařízení.

Dovoz a uskladnění balení pro oleje

Vybraný dodavatel přiveze balení pro oleje, které bude následně uskladněno.

Obstarání plodiny

Jak bylo již výše zmíněno, plodinu lze vypěstovat, ale pokud například nebude dostatečná úroda nebo nebudou chtít pěstovat ostropestřec, lze jej zakoupit v bio kvalitě přímo od jiných ekologických farmářů, např. z Farmy Lico s.r.o. v Pelhřimově.

6.2 Časová analýza projektu

6.2.1 Činnosti projektu a jejich doba trvání

Aby bylo možné určit časovou náročnost projektu, je nutné identifikovat hlavní činnosti projektu a dobu jeho trvání, z čehož poté program provede výpočet celkové doby trvání projektu a další ukazatele.

Vzhledem k tomu, že se jedná o projekt na získání dotace k zajištění zařízení pro lisování olejů za studena, není tedy součástí činností výběr ani obstarání plodiny jako takové.

Tabulka 10: Vstupní data projektu – činnosti a doba jejich trvání (vlastní zpracování)

Činnost	Popis činnosti	Doba trvání (týdny)	Předchozí činnosti
A	Zpracování projektové dokumentace	6	-
B	Výběrové řízení – výrobní linka	4	A
C	Výběrové řízení – balení olejů	4	B
D	Výběrové řízení – grafický návrh potisku etiket na balení	4	B
E	Uzavření smluv s dodavateli	1	B, C, D
F	Zpracování grafického návrhu etiket	2	E
G	Příprava prostor pro výrobní linku	2	E
H	Příprava prostor k uskladnění balení	2	E
I	Dovoz výrobní linky	4	E
J	Instalace výrobní linky dodavatelem	1	I
K	Tisk etiket a jejich dodání	2	E, F
L	Dovoz balení pro oleje	1	E
M	Uskladnění balení	1	L
N	Fakturace dodavatelům	8	J, K, L

Tato vstupní data byla následně zadána do programu winQSB, který nám vypočítal hodnoty uvedené v následující tabulce.

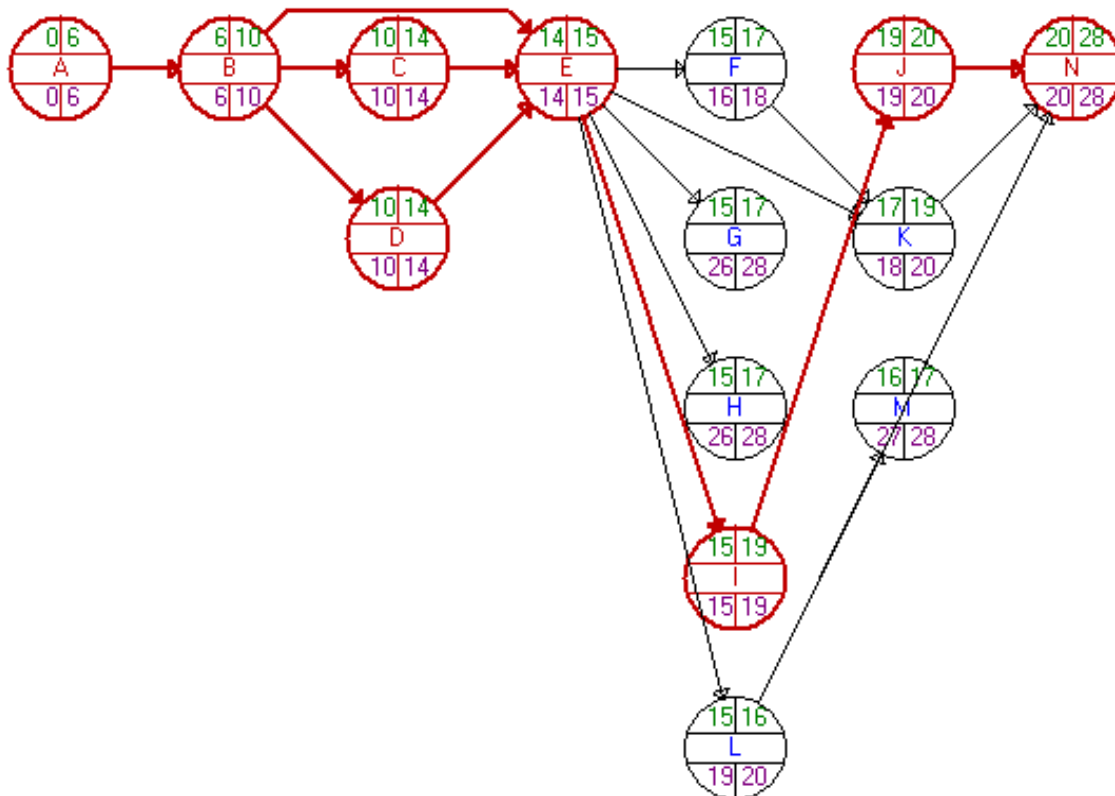
Tabulka 11: Výstupní data z projektu (vlastní zpracování dle výsledků z programu winQSB)

Činnost	Kritická cesta	Nejdříve možný začátek	Nejdříve možný konec	Nejzazší možný začátek	Nejzazší možný konec	Rezerva
A	Ano	0	6	0	6	0
B	Ano	6	10	6	10	0
C	Ano	10	14	10	14	0
D	Ano	10	14	10	14	0
E	Ano	14	15	14	15	0
F	Ne	15	17	16	18	1
G	Ne	15	17	26	28	11
H	Ne	15	17	26	28	11
I	Ano	15	19	15	19	0
J	Ano	19	20	19	20	0
K	Ne	17	19	18	20	1
L	Ne	15	16	19	20	4
M	Ne	16	17	27	28	11
N	Ano	20	28	20	28	0

Program vyhodnotil, že celková doba trvání projektu od zahájení zpracování projektové dokumentace pro získání dotace až po její dokončení včetně fakturace je 28 týdnů. V posledním sloupci tabulky jsou zaznamenány rezervy, v našem případě může dojít k největšímu opoždění u příprav prostor pro lisovací zařízení, příprav prostor k uskladnění balení a k samotnému uskladnění balení.

6.2.2 Grafické znázornění projektu pomocí síťového grafu

Pro přehlednější znázornění posloupnosti činností slouží síťový graf, kde jsou tzv. uzly rozděleny do 3 částí: v horní části je znázorněna doba trvání jednotlivých činností, v levé dolní části je nejdříve možný začátek činnosti a v pravé dolní části je nejzazší přípustný konec činnosti.

Graf 13: Znázornění činností projektu pomocí síťové analýzy (vlastní zpracování)

Z grafu je na první pohled zřejmá tzv. kritická cesta. Aby náš projekt mohl být hotov během 28 týdnů, je nutné dodržet následující posloupnost: Zpracování projektové dokumentace pro získání dotace → Výběrové řízení – výrobní linka → Výběrové řízení – balení olejů → Výběrové řízení – grafický návrh potisku etiket na balení → Uzavření smluv s dodavateli → Příprava prostor pro výrobní linku → Dovoz výrobní linky → Instalace výrobní linky dodavatelem → Fakturace dodavatelům.

6.3 Finanční analýza projektu

Pro účely finanční analýzy projektu je zhotoven návrh rozpočtu projektu. Výběr vhodné výrobní linky pro lisování byl konzultován s firmou Farnet a.s.

Tabulka 12: Finanční návrh rozpočtu projektu

Položka	Částka (Kč)
Zpracování projektové dokumentace	80 000,-
Šnekový lis včetně dopravníků, chlazení, filtrace, stojanu, vany a čerpadla	864 000,-
Instalace výrobní linky	15 000,-
Skleněné nádoby včetně uzávěrů (1 000 lahví)	15 000,-
Grafický návrh etikety	20 000,-
Tisk etiket (1 000 lahví)	5 000,-
DPH	209 790,-
Rozpočet celkem	1 208 790,-

6.4 Riziková analýza návrhu

Pro účely tohoto projektu byla zvolena škála pravděpodobnosti vzniku a dopadu od 1 do tří (viz následující tabulky).

Tabulka 13: Matice pravděpodobnosti a míry dopadu rizik (vlastní zpracování)

Míra dopadu	Pravděpodobnost		
	Nízká (1)	Střední (2)	Vysoká (3)
Nízká (1)	minimální riziko	minimální riziko	závažné riziko
Střední (2)	minimální riziko	závažné riziko	velmi vážné riziko
Vysoká (3)	závažné riziko	velmi vážné riziko	velmi vážné riziko

Tabulka 14: Identifikace míry dopadu (vlastní zpracování)

Míra dopadu	Vysvětlení
Nízká (1)	Žádné nebo minimální finanční náklady
Střední (2)	Znatelné finanční náklady
Vysoká (3)	Veliké finanční náklady

Tabulka 15: Identifikace míry pravděpodobnosti (vlastní zpracování)

Míra pravděpodobnosti	Vysvětlení
Nízká (1)	Pouze ve výjimečných případech
Střední (2)	Předpokládá se jeho objevení
Vysoká (3)	Předpokládá se jeho objevení ve většině případů a situací

Tabulka 16: Finanční rizika projektu (vlastní zpracování)

FINANČNÍ RIZIKA				
Riziko	Pravděpodobnost	Míra dopadu	P*D (velikost rizika)	Eliminace
Nedostatek prostředků na financování projektu	1	3	3	Vyčlenění alokace na projekt v rozpočtu Moštárny Hostětín s.r.o. již při jeho schválení
Chybně navržené částky v položkovém rozpočtu	2	3	6	Využití odborné osoby pro zpracování projektu
V rámci výběrového řízení – získání nižší/vyšší ceny	2	1	2	Oslovení kvalitních dodavatelů a na základě doporučení
Nezpůsobilé výdaje projektu (v případě dotací)	2	2	4	Vyčlenění rezervy v rozpočtu, kontrola položkového rozpočtu
Prodlení plateb + úroky	1	1	1	Hlídní projektu ze strany účetního

Tabulka 17: Projektová rizika projektu (vlastní zpracování)

PROJEKTOVÁ RIZIKA				
Riziko	Pravděpodobnost	Míra dopadu	P*D (velikost rizika)	Eliminace
Nezveřejnění povinných informací pro výběrové řízení	1	1	1	Pověření způsobilé osoby ke zveřejnění informací
Nedodržení termínů	1	2	2	Reálné nastavení termínů včetně časových rezerv
Vícepráce projektu	2	2	4	Vyčlenění rezervy projektu

Tabulka 18: Provozní a bezpečnostní rizika projektu (vlastní zpracování)

PROVOZNÍ A BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA				
Riziko	Pravděpodobnost	Míra dopadu	P*D (velikost rizika)	Eliminace
Úrazy zaměstnanců dodavatelské firmy	1	1	1	Provedeno školení bezpečnosti práce + zajištění podpisu
Úrazy vlastních zaměstnanců	1	2	2	Provedeno školení bezpečnosti práce + zajištění podpisu
Reklamace	1	2	2	Výběr kvalitního dodavatele a stroje
Nákladná údržba stroje	1	1	1	Zjištění doprovodných nákladů před realizací
Nedostatečné využití stroje	1	1	1	Využití pro získání oleje z více plodin
Nedodržení udržitelnosti projektu	1	2	2	Pravidelná kontrola + fotodokumentace

Za nejvíce riziková jsou považována rizika finanční. Zde je nejrizikovější možnost chybně navržené částky v položkovém rozpočtu, jelikož od tohoto rizika se odvíjí většina dalších potenciálních rizik a také nezpůsobitelné výdaje projektu. U projektových rizik jsou nejrizikovější vícepráce projektu, ostatní rizika jsou minimální. Rovněž provozní a bezpečnostní rizika jsou minimální.

6.5 Zhodnocení návrhu

Na základě rozhovoru s Moštárnou Hostětín s.r.o. a na základě poptávky byla zvolena plodina ostropestřec pro lisování oleje za studena. Bylo zjištěno, že projekt bude hotov za 28 týdnů a zahrnuje celkem 14 kroků.

Pro projekt je klíčové zejména zpracování výrobní dokumentace, výběrové řízení na výrobní linku, balení olejů a grafický návrh etiket, poté samotný dovoz výrobní linky včetně instalace a na závěr samozřejmě fakturace.

Z hlediska financování vychází projekt včetně DPH na cca 1 200 000 Kč, vzhledem k tomu, že však lze na tento projekt získat dotaci 50%, nejsou výsledné náklady tak vysoké. Moštárna Hostětín s.r.o. tak získá unikátní stroj, na kterém lze lisovat téměř jakoukoliv plodinu a může z něj tak produkovat jedinečné oleje v bio kvalitě. V dnešní době si lidé váží svého zdraví, snaží se vyhýbat nezdravým věcem a dávají přednost kvalitě.

Za největší rizika jsou považována rizika finanční, jelikož se od nich odvíjí všechna další rizika. Těm však lze předcházet výběrem kvalitních dodavatelů, vyčleněním rezerv, pravidelným dohledem nad projektem a využitím odborně vzdělaných osob.

Tento projekt umožní Moštárně Hostětín s.r.o. rozšíření stávající nabídky biopotravin, zvýšení tržního obratu a přiláká nové turisty do celého mikroregionu Bojkovsko. Po dobu vázanosti projektu musí žadatel každý rok předkládat Ministerstvu zemědělství formulář potvrzující účel projektu.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zhodnotit rozvoj a současný stav ekologického zemědělství v mikroregionu Bojkovsko. Podle této analýzy a na základě domluvy s Moštárnou Hostětín s.r.o. byl navržen projekt na rozšíření ekologického zemědělství v mikroregionu, který má vliv rovněž na rozvoj venkova.

V teoretické části práce byly vysvětleny pojmy týkající se ekologického zemědělství a principy a cíle, které je nutné dodržovat, aby byla zachována kvalita životního prostředí i pro další generace a aby se udrželo osídlení venkova. Dále bylo představeno, jak se ekologické zemědělství vyvíjí nejen v Evropě, ale také v České republice. Součástí této části práce bylo vysvětlení právní úpravy ekologického zemědělství a také byly představeny dotace a podpory, kterých mohou zemědělci využívat.

V praktické části byla stručně vysvětlena poloha a rozloha mikroregionu Bojkovsko včetně povrchu, vodstva a podnebí. Větší část této práce byla věnována vývoji obcí mikroregionu, počtu a struktury obyvatel včetně migrace a zejména byla vymezena struktura ekonomických subjektů dle odvětví, struktura podle právní formy ekonomických subjektů a vývoj nezaměstnanosti. Byl vyhodnocen rozvoj ekologického zemědělství a také jak velké částky ekologičtí zemědělci z mikroregionu Bojkovsko čerpají z dotací. Téměř všichni zemědělci využili v roce 2015 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a přímé platby z Evropského zemědělského záručního fondu.

Navrhovaným projektem bylo rozšíření výroby o lisování olejů za studena, konkrétně z plodiny ostropestřec, po kterém je zaznamenán zvýšený zájem z řad obyvatel mikroregionu i z blízkého okolí. Tato výrobní linka je vhodná i pro jiné druhy plodin, které by Moštárna Hostětín s.r.o. mohla v budoucnu zpracovávat. Projekt by zejména zvýšil tržní obraty a návštěvnost mikroregionu Bojkovsko.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ABCERT, ©2012. Abcert se představuje. *Abcert.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.abcert.cz/index.php>.
- [2] AGRIS, ©2000 - 2017. Vývoj ekologického zemědělství v Evropské unii. *Agris.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.agris.cz/clanek/188484>.
- [3] ARDANAS, ©2017. Recommended web pages. *Ardanas.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: http://www.ardanas.cz/english/recommended_links.html.
- [4] BOJKOVSKO, ©2017a. Mapa území. *Bojkovsko.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <http://www.bojkovsko.cz/mas/obce.html>.
- [5] BOJKOVSKO, ©2017b. Turistický portál. *Bojkovsko.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <http://www.bojkovsko.cz/turisticky-portal.html>.
- [6] BOJKOVSKO, ©2017c. CLLD 2014-2020. *Bojkovsko.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <http://www.bojkovsko.cz/mas/leader.html>.
- [7] BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, ©2017. Profil a logo. *Bureauveritas.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.bureauveritas.cz/home/about-us/profile-logo>.
- [8] ČESKÁ TECHNOLOGICKÁ PLATFORMA PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ, ©2012. KEZ vyhláší výběrové řízení na pozici inspektora EZ. *Ctpez.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.ctpez.cz/cz/o-ctpez/aktuality/kez-vyhlasuje-vyberove-rizeni-na-pozici-inspektora-ez>.
- [9] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2017a. Databáze demografických údajů za obce ČR. *Czso.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>.
- [10] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2017b. Města a obce. *Czso.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: https://www.czso.cz/csu/xz/mesta_a_obce.
- [11] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2017c. Vše o území. *Czso.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>.

- [12] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2017d. Vlastní výběr. *Czso.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=3&pvokc=43&uroven=70&w=>.
- [13] DARNHOFER, Ika. Organic Farming and Rural Development: Some Evidence from Austria. *Blackwell Publishing* [online]. 2005, 45(4), 308-323 [cit. 2017-03-13]. DOI: 10.1111/j.1467-9523.2005.00307.x. ISSN 0038-0199. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9523.2005.00307.x/abstract>.
- [14] DĚDEK KOŘENÁŘ, ©2017. Ostropestřec. *Dedekkorenar.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné také z: <https://www.dedekkorenar.cz/clanky/o-bylinkach---humorny-special/ostropestrec.html>
- [15] DLOUHÝ, Josef a Jiří URBAN. 2011. *Ekologické zemědělství bez mýtů*. Fakta o ekologickém zemědělství a biopotravinách pro média. 1. vydání. Olomouc: Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, 25 s. ISBN 978-80-87371-13-8. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/220655/Ekologicke_zemedelstvi_bez_mytu.pdf.
- [16] DVORSKÝ, Jan a Jiří URBAN. 2014. *Základy ekologického zemědělství*. Podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 s příklady. 2. aktualizované vydání. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, 112 s. ISBN 978-80-7401-098-9. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/410563/EKO_zemedelstvi_2014.pdf.
- [17] EAGRI, ©2009 – 2017. Registr ekologických podnikatelů. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?find=A&clear=A&stamp=1488622948008>.
- [18] EKOŽIVOT.CZ, ©2010 - 2017. Co je to ekofarma. *Ekozivot.cz/clanky* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.ekozivot.cz/clanky/co-je-to-ekofarma/>.
- [19] EUROSTAT, ©2017. Organic fading: Organic operators by status of the registration process. *Ec.europa.eu/eurostat* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=org_coptyp&lang=en.

- [20] EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017a. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD - European Agricultural Fund for Rural Development). *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(EAFRD\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(EAFRD)).
- [21] EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017b. Evropský fond pro regionální rozvoj. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-\(ERDF-Europe\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-(ERDF-Europe)).
- [22] EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY, ©2017c. Phare. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare>.
- [23] Evropský sociální fond. *Ekologické zemědělství a rozvoj venkova*. Síť informačních center Agro-envi-info, 20 s. Dostupné také z: http://www.bio-info.cz/uploads/download/EZ_a_rozvoj_venkova.PDF.
- [24] EVROPSKÉ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, ©2017. Evropský sociální fond v ČR. *Esfer.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <https://www.esfer.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr?highlightWords=cenik+webovych+stranek+%22www.rechberg.net%2Fwebove-stranky-pruvodce-zdravotniho-pojisteni%2F+Webove+stranky+pro+snadnou+orientaci+v+oblasti+zdravotniho+pojisteni+v+Ceske+republice%2C+provozovano+na+red>.
- [25] Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. 2013. *Místní akční skupiny Zlínského kraje: Prezentace úspěšných projektů PRV 2007 - 2013*. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 39 s. ISBN 978-80-7434-135-9. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/284898/Katalog_MAS_2013.pdf.
- [26] HAJŠLOVÁ, Jana a Věra SCHULZOVÁ. 2006. *Porovnání produktů ekologického a konvenčního zemědělství*. Odborná studie VŠCHT. 1. vydání. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 24 s. ISBN 80-7271-181-4. Dostupné také z: http://www.bezpecnostpotravin.cz/UserFiles/File/Publikace/Hajslova_Studie%20VSCHT.pdf.

- [27] HALBERG, Niels et al. 2006. *Global Development of Organic Agriculture: Challenges and Prospects*. 1st edition. Cambridge: CABI Publishing, 384 s. ISBN 1-84593-078-9.
- [28] HOSTĚTÍN, ©2017a. Vytápění biomasou. *Hostetin.cz/vytapeni-biomasou* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.hostetin.cz/vytapeni-biomasou/d-1034>.
- [29] HOSTĚTÍN, ©2017b. Šetrné veřejné osvětlení. *Hostetin.cz/setrne-verejne-osvetleni* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.hostetin.cz/setrne-verejne-osvetleni/d-1048>.
- [30] ILBERY, Brian, James KIRWAN a Damian MAYE. Explaining Regional and Local Differences in Organic Farming in England and Wales: A Comparison of South West Wales and South East England. *Regional Studies* [online]. 2016, 50(1), 110-123 [cit. 2017-03-13]. DOI: 10.1080/00343404.2014.895805. ISSN 1360-0591. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/loi/cres20>.
- [31] ISKOPANICE, ©2016. EZ v regionu. *Iskopanice.cz/ekologicke-zemedelstvi* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.iskopanice.cz/ekologicke-zemedelstvi/ez-v-regionu/>.
- [32] JACK, Brian. 2016. *Agriculture and EU Environmental Law*. 2nd edition. New York: Routledge, 304 s. ISBN 978-0-7546-4540-5.
- [33] KANTORKOVÁ, Klára. 2016. *Metodika vedení programu Ekoagroturistika. 2. aktualizované vydání*. Pro-bio svaz ekologických zemědělců, 19 s. Dostupné také z: <http://pro-bio.cz/wp-content/uploads/2016/11/Metodika-pro-vedeni-programu-Ekoagroturistika-final.pdf>.
- [34] KODYMOVÁ, Hana. *Ekologické zemědělství a další rozvoj venkova*. Brno, 20113. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Fakulta agronomická, Ústav chovu a šlechtění zvířat. Dostupné z: [file:///C:/Users/KI%C3%A1ra/Downloads/zaverecna_prace%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/KI%C3%A1ra/Downloads/zaverecna_prace%20(4).pdf).
- [35] KOLDOKOL, ©2017. Koldokol - eshop rodinné firmy z Bílých Karpat. O nas. *Eshop.koldokol.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://eshop.koldokol.cz/cti/11/o-nas/>.

- [36] LÍSKA, Z. S., ©2017. Dvě nové faremní mlékárny ve Zlínském kraji vám nabízejí své kvalitní bio výrobky. *Liska-evvo.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.liska-evvo.cz/doc/dve-nove-faremni-mlekarny-ve-zlinskem-kraji-vam-nabizeji-sve-kvalitni-bio-vyrobky>.
- [37] LOBLEY, Matt, Allan BUTLER a Matt REED. The contribution of organic farming to rural development: An exploration of the socio-economic linkages of organic and non-organic farms in England. *Elsevier* [online]. 2009, 26(1), 723-735 [cit. 2017-03-13]. DOI: 10.1016/j.landusepol.2008.09.007. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com.proxy.k.utb.cz/science/article/pii/S026483770800118X>.
- [38] LOCKERETZ, William. 2011. *Organic Farming: An International History*. 1st edition. Cambridge: CABI Publishing, 290 s. ISBN 978-0-85199-833-6.
- [39] MANAGEMENTMANIA, ©2011-2016. Metody síťové analýzy. *Managementmania.com* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/metody-sitove-analyzy>.
- [40] MCMAHON, Joseph A. and Michael N. CARDWELL. 2015. *Research Handbook on EU Agriculture Law*. 1st edition. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 608 s. ISBN 978-1-78195-461-4.
- [41] MIKROREGION BOJKOVSKO, ©1998-2017. Mikroregion Bojkovsko. *Mikroregion-bojkovsko.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.mikroregion-bojkovsko.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=99529&lng=0&menu=0>.
- [42] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2017. Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2017. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2017>.
- [43] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2012. *Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 148 s. ISBN 978-80-7434-059-8. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/262824/Pravni_predpisy_EZ_10._9.pdf.

- [44] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2014a. *Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016–2020*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 94 s. ISBN 978-80-7434-193-9. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/442986/Akni_plan_CR_pro_rozvoj_EZ_Czech_Action_Plan_for_Development_of_OF.pdf.
- [45] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2014b. *Program rozvoje venkova na období 2014–2020*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 404 s. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/323384/PRV_do_vlady.pdf.
- [46] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2016. *Ekologické zemědělství v České republice: Ročenka 2015*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 94 s. ISBN 978-80-7434-333-9. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/513472/Roc_enka_EZ_2015_www_komplet.pdf.
- [47] MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, ©2017. *Ekologické a konvenční zemědělství*. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/projekty.2011/supl/126_07_ep026.pdf.
- [48] HOSTĚTÍNSKÝ MOŠT, ©2017. Moštárna. *Mostarna.bio* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.mostarna.bio/mostarna/vyroba>.
- [49] NPCS Board of Consultants & Engineers. 2008. *The Complete Book on Organic Farming and Production of Organic Compost*. 1st edition. Delhi: Asia Pacific Business Press, 448 s. ISBN 978-81-7833-115-7.
- [50] PANDA, H. 2013a. *Handbook on Organic Farming and Processing*. 1st edition. Delhi: Asia Pacific Business Press, 400 s. ISBN 978-81-7833-154-6.
- [51] PANDA, H. 2013b. *Integrated Organic Farming Handbook*. 1st edition. Delhi: Asia Pacific Business Press, 472 s. ISBN 978-81-7833-152-2.
- [52] PÍŤHA, Jan a Rudolf POLEDNE. 2009. *Zdravá výživa pro každý den*. 1. Vydání. Praha: Grada, 143 s. ISBN 978-80-247-2488-1.
- [53] POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji [online]. ©2016a, podzim-zima 2016/2017(7) [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.liska-evvo.cz/doc/vydali-jsme-pro-vas-noviny-poctive-vyrobene-ve-zlinskem-kraji>.
- [54] POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji [online]. ©2016b, jaro-léto 2016(6) [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.liska-evvo.cz/doc/vydali-jsme-pro-vas-noviny-poctive-vyrobene-ve-zlinskem-kraji>.

- [55] POCTIVĚ VYROBENÉ ve Zlínském kraji [online]. ©2016c, zima 2015(3) [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.liska-evvo.cz/doc/vydali-jsme-pro-vas-noviny-poctive-vyrobene-ve-zlinskem-kraji>.
- [56] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
- [57] Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Bojkovska pro programové období 2014 – 2020. *Bojkovsko.cz* [online]. Bojkovice: MAS Bojkovsko, 2013 [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: http://www.bojkovsko.cz/uploads/dokumenty/MAS/strategie%202014-2020/MAS-Bojkovska_SCLLD_2014.pdf.
- [58] SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management: Systémový přístup k řízení projektů*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2016, 421 s. Expert. ISBN 978-80-271-0075-0.
- [59] SZIF, ©2017. Seznam příjemců dotací. *Szif.cz* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci>.
- [60] URBAN, Jiří, Bořivoj ŠARAPATKA a kolektiv. 2003. *Ekologické zemědělství*. Učebnice pro školy i praxi. 1. vydání. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 280 s. ISBN 80-7212-274-6.
- [61] VEBER, Jaromír. 2007. *Řízení jakosti a ochrana spotřebitele*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 201 s. ISBN 978-80-247-1782-1. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200701/contents/nkc20061699623_1.pdf.
- [62] VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN, ©2017a. Podporují nás. *Hostetin.veronica.cz* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://hostetin.veronica.cz/podporuji-nas>.
- [63] VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN, ©2017b. O nás. *Hostetin.veronica.cz* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://hostetin.veronica.cz/o-nas>.
- [64] VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN, ©2017c. Ekologická vesnice. *Hostetin.veronica.cz* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://hostetin.veronica.cz/ekologicka-vesnice>.

- [65] VERONICA EKOLOGICKÝ INSTITUT, ©2017a. Kdo je Ekologický institut Veronica. *Veronica.cz* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.veronica.cz/kdo-je-ekologicky-institut-veronica>.
- [66] VERONICA EKOLOGICKÝ INSTITUT, ©2017b. Regionální rozvoj. *Veronica.cz* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.veronica.cz/regionalni-rozvoj>.
- [67] VONDRÁŠKOVÁ, Šárka. 2006. *Vývojové trendy ekologického zemědělství*. 1. vydání. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 63 s. Dostupné také z: www.asz.cz/filemanager/files/file.php?file=5581.
- [68] WISWALL, Richard. 2009. *The Organic Farmer's Business Handbook*. A Complete Guide to Managing Finances, Crops, and Staff – and Making a Profit. 1st edition. Vermont: Chelsea Green Publishing, 224 s. ISBN 978-1-60358-142-4.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BIO	Biologický (ekologický).
°C	Celsiův stupeň.
ČR	Česká republika.
ČSN	Československá státní norma.
ČSÚ	Český statistický úřad.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.
EN	Evropská norma.
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj.
ES	Evropské společenství.
ESF	Evropský sociální fond.
EU	Evropská unie.
EZ	Ekologické zemědělství.
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond.
Ha	Hektar.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
IFOAM	Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství.
Kč	Koruna česká.
Km ²	Kilometr čtvereční.
LEADER	Realizace místní rozvojové strategie.
MAS	Místní akční skupina.
MZe	Ministerstvo zemědělství.
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek.

- OP   Operační program.
- PSC   Poštovní směrovací číslo.
- UNESCO   Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.
- USA   Spojené státy americké.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Uzavřený systém ekologického zemědělství (Dlouhý a Urban, 2011, s. 9)	18
Obrázek 2: Členění mikroregionu Bojkovsko (BOJKOVSKO, ©2017a).....	39
Obrázek 3: Zařízení pro výrobu moštu (HOSTĚTÍNSKÝ MOŠT, ©2017).....	62
Obrázek 4: Logo KEZ, o.p.s. (Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012).....	91
Obrázek 5: Logo ABCERT AG (Abcert, ©2012)	91
Obrázek 6: Logo Biokont CZ, s.r.o. (Ardanas, ©2017)	91
Obrázek 7: Logo BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, s.r.o. (Bureau Veritas Czech Republic, ©2017)	92
Obrázek 8: EU logo (Dvorský a Urban, 2014, s. 18).....	92
Obrázek 9: Logo ČR (Dvorský a Urban, 2014, s. 18)	92

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Srovnání ekologického a konvenčního zemědělství (Ministerstvo životního prostředí, ©2017 a Panda, 2013a, s. 3)	16
Tabulka 2: Vývoj počtu registrovaných zemědělských producentů EU28 v ekologickém zemědělství v letech 2012-2015 (Eurostat, ©2017)	25
Tabulka 3: Vývoj struktury půdního fondu v ČR v letech 2012-2015 (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 9)	27
Tabulka 4: Počet registrovaných subjektů k EZ ke konci roku 2014 a 2015 (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 15)	28
Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel v obcích mikroregionu (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a)	42
Tabulka 6: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v letech 2013 a 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)	44
Tabulka 7: Index stáří obyvatel v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko v letech 2011 a 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b)	45
Tabulka 8: Hrubá míra migračního salda v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko v letech 2011 – 2015 (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017d).....	49
Tabulka 9: Ekonomické subjekty v jednotlivých obcích mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c).....	52
Tabulka 10: Vstupní data projektu – činnosti a doba jejich trvání (vlastní zpracování)	68
Tabulka 11: Výstupní data z projektu (vlastní zpracování dle výsledků z programu winQSB).....	69
Tabulka 12: Finanční návrh rozpočtu projektu	71
Tabulka 13: Matice pravděpodobnosti a míry dopadu rizik (vlastní zpracování)	72
Tabulka 14: Identifikace míry dopadu (vlastní zpracování)	72
Tabulka 15: Identifikace míry pravděpodobnosti (vlastní zpracování)	72
Tabulka 16: Finanční rizika projektu (vlastní zpracování).....	73
Tabulka 17: Projektová rizika projektu (vlastní zpracování).....	73
Tabulka 18: Provozní a bezpečnostní rizika projektu (vlastní zpracování).....	74

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Počet ekofarem v jednotlivých krajích ČR (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 12).....	29
Graf 2: Podíl krajů na celkové výměře v EZ na konci roku 2015 (ročenka 2015 str12).....	29
Graf 3: Vývoj počtu obyvatel mikroregionu Bojkovsko (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a).....	43
Graf 4: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v roce 2013 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b).....	46
Graf 5: Věková struktura obyvatel mikroregionu Bojkovsko v roce 2015 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017b).....	47
Graf 6: Porovnání přistěhovalých a vystěhovalých osob v letech 2011 – 2015 (vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, ©2017a).....	48
Graf 7: Struktura ekonomických subjektů dle odvětví v mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c).....	50
Graf 8: Struktura dle právní formy ekonomických subjektů mikroregionu Bojkovsko k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017c).....	51
Graf 9: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2006 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d).....	53
Graf 10: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2011 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d).....	54
Graf 11: Procentuální podíl nezaměstnaných osob v obcích mikroregionu Bojkovsko v roce 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d).....	55
Graf 12: Srovnání podílu nezaměstnaných osob (v %) v mikroregionu Bojkovsko a ve Zlínském kraji v letech 2006, 2011 a 2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ, ©2017d).....	56
Graf 13: Znázornění činností projektu pomocí síťové analýzy (vlastní zpracování).....	70

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha P I: Loga ekologických produktů
- Příloha P II: Přehled ekologických zemědělců v mikroregionu Bojkovsko k 04. 03. 2017
- Příloha P III: Čerpání dotací ekologických zemědělců v mikroregionu Bojkovsko za rok 2015

PŘÍLOHA P I: LOGA EKOLOGICKÝCH PRODUKTŮ

- KEZ o.p.s., Poděbradova 909, 537 01 Chrudim, www.kez.cz
(Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)

Obrázek 4: Logo KEZ, o.p.s. (Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, ©2012)

- ABCERT AG, organizační složka, Komenského 1, 586 01 Jihlava, www.abcert.cz
(Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)

Obrázek 5: Logo ABCERT AG (Abcert, ©2012)

- Biokont CZ, s.r.o., Měřičkova 34, 621 00 Brno, www.biokont.cz
(Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)

Obrázek 6: Logo Biokont CZ, s.r.o. (Ardanas, ©2017)

- BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC. s.r.o., Olbrachtova 1, 140 02 Praha 4, www.ekozezemdelstvi.cz (Ministerstvo zemědělství, 2016, s. 51)

Obrázek 7: Logo
BUREAU VERITAS
CZECH REPUBLIC,
s.r.o. (Bureau Veritas
Czech Republic,
©2017)

- EU logo

CZ-BIO-001
ZEMĚLŠKÁ PRODUKCE CZ

Obrázek 8: EU logo (Dvorský a Urban, 2014, s. 18)

- Logo ČR

Obrázek 9: Logo ČR (Dvorský
a Urban, 2014, s. 18)

**PŘÍLOHA P II: PŘEHLED EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO
K 04. 03. 2017**

Ekologičtí zemědělci	Území	Výměra v ha	Ekochov	Vznik	Počet zaměstnanců
Agrofiniš, spol. s r.o.	Bojkovice	495,23	skot	15. 12. 1999	6 - 9
Humpola Petr	Bojkovice	3,70	skot	02. 03. 2015	-
Maňák Libor	Vápenice	37,46	skot	15. 11. 2000	0
Matějík Tomáš	Komňa	76,51	skot	28. 05. 2003	0
Michalčík Pavel	Vápenice	40,98	skot	17. 08. 1995	-
Miškářová Marie	Lopeník	17,41	skot	19. 01. 2010	0
Polách Ladislav	Rokytnice	57,83	skot	01. 01. 2009	1 – 5
Tarabus Josef	Rokytnice	32,45	skot	01. 10. 2001	0
Zemědělské družstvo Bzová – Krhov	Bojkovice	614,12	skot	18. 03. 1993	6 - 9
Zemědělské družstvo Rudice- Přečkovice	Rudice	574,54	skot	23. 02. 1993	6 - 9
Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice	Nezdenice	919,79	skot	25. 01. 1993	10 - 19
ZS Pitín, a.s.	Pitín	477,79	skot	06. 11. 1997	6 - 9
Agmopol s.r.o.	Rokytnice	24,72	ovce	02. 03. 2011	-
Jankovičová Ludmila	Pitín	2,68	ovce	23. 07. 2001	0

Pelěšek David, Bc.	Šanov	34,58	ovce	01. 11. 2010	0
Dulínek Antonín, Ing.	Lopeník	4,07	koně	07. 06. 1995	0
Rutová Veronika	Pitín	16,72	koně	22. 02. 1999	0
Běluša Leoš	Pitín	8,09	skot, koně	12. 08. 2002	0
Koubková Lada	Bojkovice	42,10	skot, koně	01. 12. 2003	-
Gabrhel Lukáš	Vápenice	0,19	skot, ovce	19. 05. 2008	0
Kamenný vrch s.r.o.	Rokytnice	89,37	skot, ovce	03. 05. 2010	1 - 5
Piro Zbyněk	Lopeník	6,95	skot, ovce	07. 02. 2000	0
Moudříková Jaroslava	Rokytnice	59,82	skot, ovce	04. 05. 1993	0
Strapina Daniel	Lopeník	12,65	skot, koně, ovce	12. 03. 2004	0
Martiš Tomáš	Lopeník	146,89	skot, koně, prasata	22. 07. 1996	1 – 5
Jiříček Ondřej	Vyškovec	4,86	skot, kozy, ovce	21. 12. 2011	0
Vidlaci s.r.o.	Žitková	19,56	ovce, koně, kozy	24. 03. 2009	1 – 5
Doležalová Klára	Žitková	36,54	skot, koně, ovce,	26. 08. 2002	0
Kollár Bohumil	Bojkovice	3,41	bez chovu	09. 12. 1996	-
Kovář František	Pitín	2,05	bez chovu	05. 09. 1991	0
Moštárna Hostětín s.r.o.	Hostětín	1,39	bez chovu	11. 06. 2003	1 - 5
Němcová Hana	Bojkovice	3,06	bez chovu	09. 06. 2010	0
Němec Jiří, Mgr.	Záhorovice	5,36	bez chovu	17. 07. 2000	0

Novák Jaroslav, Mgr.	Šumice	6,20	bez chovu	19. 12. 2011	0
Obec Pítín	Pítín	1,02	bez chovu	16. 03. 1993	-
Pešek Radim	Bojkovice	4,50	bez chovu	20. 05. 1998	1 - 5
Ryšavý David	Komňa	8,88	bez chovu	20. 01. 2009	0
Staroba František	Hostětín	3,45	bez chovu	13. 12. 1993	0
Ševčík Zdeněk, Ing.	Pítín	5,14	bez chovu	08. 01. 1992	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle EAGRI, ©2009 – 2017

**PŘÍLOHA P III: ČERPÁNÍ DOTACÍ EKOLOGICKÝCH
ZEMĚDĚLCŮ V MIKROREGIONU BOJKOVSKO ZA ROK 2015**

Ekologičtí zemědělci	Fond	Opatření	Částka v Kč/ha
Agrofiniš, spol. s r.o.	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	5 872,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 753,-
Maňák Libor	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	9 029,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	5 910,-
Matějík Tomáš	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 568,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	7 444,-
Michalčík Pavel	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 513,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	6 712,-
Miškářová Marie	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 911,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	7 170,-
Polách Ladislav	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13, I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků	19 679,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 078,-
Tarabus Josef	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	10 385,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 513,-

Zemědělské družstvo Bzová – Krhov	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	9 864,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 683,-
Zemědělské družstvo Rudice-Přečkovice	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	6 610,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 840,-
Zemědělské podíl- nické družstvo Nez- denice	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	6 909,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 391,-
ZS Pitín, a.s.	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	8 271,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	6 991,-
Agmopol s.r.o.	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	8 013,-
	EZZF PP	Bahnice, kozy pasené na travních porostech, Finanční kompenzace, Platba na plochu	6 691,-
Jankovičová Ludmi- la	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	13 963,-
	EZZF PP	Platba na plochu	7 541,-
Pelěšek David, Bc.	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 072,-
	EZZF PP	Bahnice, kozy pasené na travních porostech, Finanční kompenzace, Platba na plochu	7 268,-
Dulínek Antonín, Ing.	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 466,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 557,-
Rutová Veronika	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	7 148,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	4 844,-

Běluša Leoš	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	15 316,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	8 434,-
Kamenný vrch s.r.o.	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	14 352,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	10 502,-
Piro Zbyněk	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	13 777,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 489,-
Moudříková Jaroslava	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13, I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků	13 789,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	6 790,-
Strapina Daniel	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	23 414,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu	14 553,-
Martiš Tomáš	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	3 649,-
	EZZF PP	Finanční kompenzace, Platba na plochu, Tele masného typu	3 841,-
Jiříček Ondřej	EZFRV	Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	15 282,-
	EZZF PP	Platba na plochu	7 293,-
Doležalová Klára	EZFRV	Natura 2000, Méně příznivé oblasti, Agroenvironmentální opatření 2007-13	11 447,-
	EZZF PP	Bahnice, kozy pasené na travních porostech, Finanční kompenzace, Platba na plochu	6 949,-
Kovář František	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	23 104,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 378,-

Moštárna Hostětín s.r.o.	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	10 890,-
	EZZF PP	Platba na plochu	4 962,-
Němcová Hana	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	17 897,-
	EZZF PP	Platba na plochu	5 978,-
Němec Jiří, Mgr.	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	14 617,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 255,-
Novák Jaroslav, Mgr.	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	17 363,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 491,-
Obec Pitín	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	14 015,-
	EZZF PP	Platba na plochu	5 997,-
Pešek Radim	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	21 828,-
	EZZF PP	Platba na plochu	11 262,-
Ryšavý David	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	23 883,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 139,-
Staroba František	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	23 331,-
	EZZF PP	Platba na plochu	5 997,-
Ševčík Zdeněk, Ing.	EZFRV	Agroenvironmentální opatření 2007-13	14 097,-
	EZZF PP	Platba na plochu	6 032,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZIF, ©2017